

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2016 med inriktning för åren 2017-2018

Utgångspunkter för det fortsatta budgetarbetet med bakgrund till den ekonomiska planeringen och budgetramar för nämnder och Kommunstyrelse

Dnr KS15/11

PM 2015-05-22

Katinka Wellin
Ekonomichef
08-124 57 181
katinka.wellin@ekero.se

Innehåll

1. Bakgrund och övergripande sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1 Allmänt om kommunal budget.....	4
2.2 Förra årets budgetarbete med inriktningsbudget är ingångsvärdet i planeringsförutsättningarna	4
2.3 Kommunernas ekonomiska läge.....	5
3. Förutsättningar för den ekonomiska planeringen.....	8
3.1 Utgångspunkter	8
3.2 Befolkningsprognos	9
3.3 Den ekonomiska utvecklingen i Ekerö kommun	11
3.4 Prognos 2015	14
4. Prognos resultat och totala verksamhetskostnader 2016-2018	14
5. Skatteintäkter, generella bidrag och fastighetsavgift	16
5.1 Beräkningsgrund	16
5.2 Prognos 2016-2018 skatter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift	18
6. Finansnetto.....	20
7. Verksamhetskostnader.....	21
7.1 Budgetramar för det fortsatta budgetarbetet.....	21
7.3 Kalkylförutsättningar för det fortsatta budgetarbetet.....	23
Bilaga 1 - Ekonomisk prognos med budgetramar 2016 med inriktning för åren 2017-2018 ...	25
Bilaga 2 - Prognos skatteintäkter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift.....	27
Bilaga 3 - Förslag budgetramar 2016-2017 med förändringar jämfört inriktningsbudgeten...	28
Bilaga 4 - Ekerö kommuns befolkningsprognos	30
Bilaga 5 - Jämförelse med andra kommuner.....	35

1. Bakgrund och övergripande sammanfattning

En av utgångspunkterna för den ekonomiska planeringen inför år 2016 med inriktning för åren 2017-2018 är föregående års arbete med budget 2015 och inriktningsbudget 2016-2017 per nämnd. Tillsammans med SKL:s antaganden om utvecklingen av skatteintäkter och generella bidrag och en bedömning om de finansiella kostnaderna och därmed i första hand räntekostnader på kommunens banklån, skapas förutsättningar för bedömning av utrymme för resultatnivå och verksamhetskostnader. Beaktas i sammanhanget görs även de förändrade förutsättningar avseende finansieringen i och med förslagen till förändringar i utjämningsystemet, vad som framgår av vårpropositionen, befolkningsprognosen, beslutet om att länets kommuner ska överta ansvaret från landstinget för en mindre del av hälso- och sjukvården och i övrigt antaganden för de kalkylmässiga beräkningarna. Styrandeför den ekonomiska planeringen är Ekerö kommuns reglemente om god ekonomisk hushållning och finansiella resultatmål (KFS 01:1).

Föregående års budgetberedning vilade på mer stabila grunder än vad som var fallet året innan. Den för Ekerö kommun positiva förändringen av inkomstutjämningsystemet som infördes 2014 var känd och tydlig, förutsättningar hade funnits under några år att amortera ner kommunens låneskuld till bank, osäkerheten var lägre avseende kostnadsutvecklingen för delar av socialtjänsten och budgetberäkningarna inkluderade väsentligt högre investeringsvolymerna för att möta behovet av fortsatta verksamhetsökningar och satsningarna på att uppgradera befintliga verksamhetslokaler, än de nivåer som varit aktuella bara några år tidigare. Även om budgetberedningen innehöll fortsatt analys av kostnader och ständigt pågående effektiviseringar av verksamheten var det möjligt att fortsatt bibehålla gjorda budgetförstärkningar och även utöka dem. Kort sagt var det möjligt att medge kostnadsökningar för både förändringar i demografi och prisökning och inga omfattande avgörande kostnadsreduceringar med negativ effekt på kvaliteten för brukarna genomfördes.

Kommunfullmäktiges beslut om budget 2015 med inriktning för 2016-2017 vilade på

- resultatnivåer i nivå med kommunens finansiella mål,
- en god utveckling av intäkten från skatt och generella bidrag baserad på de nya förutsättningarna för utjämningsystemet,
- att räntekostnaderna för banklån kunde reduceras jämfört tidigare främst som följd av amorterad skuld och med påverkan av de lägre marknadsräntorna,
- samt utrymme för att finansiera en utveckling för högre verksamhetskostnader. Verksamhetskostnaderna beaktade en generell kostnadsutveckling, volymförändringar baserad på befolkningsprognosen och verksamhetsansvarigas bedömningar av utvecklingen samt att det gick att behålla satsningar från tidigare år och även göra några nya.

Avgörande förändringar för den ekonomiska planeringen för perioden 2016-2018 jämfört vad som ingick i inriktningsbudgeten för 2016-2017 är dels en förändrad befolkningsprognos som visar på fler invånare och för exempelvis skolan ger den positiva ökningen även ett tryck uppåt på kostnaderna. Dels de ekonomiska effekterna för Ekerö av förslaget om förändrad inkomstutjämnings där Ekerös avgift till systemet ökar märkbart vid återgång till den konstruktion som gällde före 2014. Ett successivt införande mildrar kortsiktigt den negativa ekonomiska effekten. Positiv effekt även för planperioden år 2014 och 2015 års goda ekonomiska resultat och budgetföljsamhet, reducerad låneskuld och att övergången av Va-verksamheten till Roslagsvatten våren 2015 innebar även en förstärkt likviditet.

Den ekonomiska planeringen för år 2016 visar, med hänsyn tagen till de antaganden och förutsättningar beräkningarna vilar på att, att verksamhetens kostnad beräknas till 1 428 mkr. Efter avdrag för räntekostnader och tillägg av finansiella intäkter (finansnetto) nås ett budgeterat årligt resultat för Ekerö kommun om 21 mkr. Det motsvarar 1,4 procent och är i linje med finansiellt mål enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning (KFS 01:1).

Beräkningen för flerårsplanen – inriktningsbudget för år 2017 och 2018 – visar i gengäld, utifrån de givna förutsättningarna, sämre ekonomisk styrka och sista året under perioden till och med en obalanserad ekonomi. I beräkningen av budgettram, här benämnd version 1, för år 2017 resulterar sammanställningen ett positivt resultat om 11,7 mkr som då är till lägre nivå än året innan, 0,8 procent och en verksamhetskostnad om 1 484 mkr, det under förutsättning att bedömda kostnader inte är undervärderade eller intäkter övervärderade. För år 2018 har kostnaden beräknad utifrån en mer övergripande nivå per budgettitel och i förhållande till de beskrivna förutsättningarna i övrigt resulterat i en samlad nettokostnad om 1 547 mkr och de samlade intäkterna från skatter, generella bidrag och finansnetto når inte upp till den nivån att de kan finansiera verksamhetskostnaderna och finansnettot. Beräkningen landar på ett negativt resultat om 5,4 mkr för år 2018.

Av detta följer att det föreligger behov om ytterligare intäktsförstärkningar och/ eller kostnadsreduceringar för en ekonomi i balans i flerårsplanen. Matematiskt för att uppnå lägsta-nivån om årets resultat 1 procent, och förutsatt allt annat lika, kan behoven beräknas till 3,4 mkr år 2017 och 21 mkr år 2018.

Nämndernas förslås få i uppdrag att ta fram förslag till budget för år 2016 på belopp som inte överstiger föreslagen budgettram per nämnd för år 2016. För att i den fortsatta budgetprocessen belysa kostnadsfördelning och prioriteringar föreslås att nämnderna presenterar förslag till budget på två olika beloppsnivåer för de två sista åren i planperioden. Förslaget för år 2017 och år 2018 ska vara inom budgettram version 1 samt med ett alternativt förändringsförslag på den nivå som återfinns som inriktningsbudget version 2.

netto, mkr	Budgetam	Inriktning version 1		Inriktning version 2	
	2016	2017	2018	2017	2018
Verksamhetens nettokostnader	-1 427,9	-1 484,3	-1 547,3	-1 476,5	-1 530,5
Skatteintäkter, generella bidrag, fastighetsavgift	1 462,0	1 513,9	1 565,5	1 513,9	1 565,5
Finansnetto	-13,1	-17,8	-23,6	-17,8	-23,6
Årets resultat	21,0	11,8	-5,4	19,6	11,4
Resultat, procent	1,4	0,8	-0,3	1,3	0,7

Behov ytterligare intäktsförstärkning/ kostnad 3,4 21,0 Snitt 2 år: 15,5
1,0%

I föreliggande förslag till direktiv för det fortsatta budgetarbetet för 2016 med inriktning för 2017-2018 har de förändrade förutsättningarna för det ekonomiska utrymmet beaktats. Därtill har värderats effekterna av reviderad befolkningsprognos och nämnders bedömda volymer enligt prognos 2015. Vad som framkommer i prognos 2015 per mars ingår även i bedömning av verksamhetens utveckling.

2. Inledning

2.1 Allmänt om kommunal budget

Kravet på att en kommun ska ha en budget är reglerat i kommunallagen. Lika viktigt är att budgeten skapar en utgångspunkt för den egna ekonomistyrningen i kommunen. Utifrån kända fakta och med antaganden om förutsättningar och förändringar samt med prioriteringar och övriga politiska ställningstaganden, skapas budgeten som en plan för resursfördelning för det kommunala uppdraget.

Budgeten är en årlig arbetsprocess. Budgeten ska omfatta en treårsperiod där budgeten för år 1 fastställs och för de två påföljande åren i planperioden ska visa på inriktningen. I Ekerös ekonomiska planering är en av utgångspunkterna föregående års beslutade inriktningsbudget. I Ekerö fattar Kommunfullmäktige i juni beslut om direktiv för det fortsatta arbetet för att ta fram förslag till budget. Budgeten fastställs slutgiltigt av Kommunfullmäktige i november inför nästa verksamhetsår.

Med utgångspunkt från tillgänglig ekonomiskt resursutrymme, den verksamhet som finns idag och med antagande om volymutveckling - utifrån befolkningsprognos och bedömningar och hur brukarnas behov utvecklas - samt med uppskattningar om nivåer för pris- och lönekostnadsutveckling, görs en bedömning över hur verksamhetens kostnader och intäkter kommer att utvecklas under planeringsperioden.

De samlade intäkterna från skatter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift ska inte bara täcka verksamhetens nettokostnader, utan även kommunens finansiella kostnader (räntekostnader för lån och pensioner) samt medge ett årligt positivt resultat. Hänsyn ska därför tas till kommunallagens skrivning om balanskravet. Enskilt års redovisade underskott ska återställas. I budgeten ska också hänsyn tas till kommunallagen i avseendet god ekonomisk hushållning, planeringen ska inbegripa en målsättning om att skapa en långsiktig sund ekonomi. I budgeten ska uttryckas mål för den ekonomiska och den verksamhetsmässiga planeringen som har betydelse för god ekonomisk hushållning.

Det i lag reglerade balanskravet är tydligt, årligen ska intäkterna vara högre än kostnaderna. Sedan 1 januari 2013 medger kommunallagen att negativa resultat ett enstaka år under särskilda omständigheter kan balanseras med tidigare års upparbetad resultatutjämningsreserv. I Ekerö kommun finns beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Ekerö och ett regelverk för hur reservering och disponering av resultatutjämningsreserv ska tillämpas och när och hur så är tillåtet. Ingående balans i resultatutjämningsreserv var noll kronor 1 januari 2013 och i årsredovisning 2013 och 2014 reserverades så att sammanlagt finns idag 21,3 mkr reserverat. Enligt utrymme enligt lag och Ekerös regelverk i reglementet är det idag, med nu gällande nationell ekonomisk prognos, inte aktuellt med någon disposition av resultatutjämningsreserv under planperioden 2016-2018. Utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket överstiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. I det fortsatta behandlas inte den frågeställningen vidare.

2.2 Förra årets budgetarbete med inriktningsbudget är ingångsvärdet i planeringsförutsättningarna

Planeringsförutsättningarna och bedömningen av möjligt utrymme för verksamhetskostnaderna totalt och per nämnd/ budgettitel utgår från förra årets budgetarbete. Förra årets bedömningar

över volym- och kostnadsutveckling 2016-2017 är basen för nu gjorda övergripande bedömningar om förändrade förutsättningar och därav ekonomisk påverkan. De föreslagna budgetramarna för åren 2016-2018 med därtill två olika nivåer de två sista åren, gör inte anspråk på att vara fullt ut bearbetade och är inte helt med prognosticerad sanning överensstämmande. Ju längre bort i planperioden vi blickar desto större osäkerhet. Samtidigt är det avgörande att planera verksamheten och bedöma den ekonomiska prognosen längre en bara ett år. Att ställa om verksamhet till en ny inriktning, med eller utan lägre kostnadsnivå, tar vanligen en tid.

Den demografiska utvecklingen under planeringsperioden skiljer sig jämfört den befolkningsutveckling som låg till grund för budget 2015-2017.

2.3 Kommunernas ekonomiska läge

2.3.1. Ekonomirapporten

SKL (Sveriges kommuner och landsting) har i sin ekonomirapport i april 2015 belyst landsting och kommuners ekonomiska situation och utvecklingen på några års sikt. I det följande görs några utdrag från rapportens sammanfattning.

De ekonomiska förutsättningarna för kommunsektorn påverkas av de globala omständigheterna och den internationella tillväxten återhämtar sig gradvis efter några år av långsam utveckling. I år fortsätter det gå trögt för den svenska exporten men nästa år förväntas en något bättre utveckling. Den svenska tillväxten får fart av att hushållens konsumtionsutgifter fortsätter att öka. Hushållen har ett högt sparande och inkomsterna ökar snabbare än priserna. SKL räknar med en viss uppgång i produktiviteten i landet. Det innebär att antalet arbetade timmar inte ökar i paritet med tillväxten. Utbudet av arbetskraft hålls tillbaka av att den inrikes födda befolkningen minskar och att den befolkningsökning som ändå sker till stor del utgörs av flyktinginvandring med lägre arbetskraftsdeltagande. Arbetskraftsdeltagandet sjunker. SKL bedömer att situationen på arbetsmarknaden även pressar upp löneökningarna.

Som följd av sysselsättningsökningen, att den automatiserade balanseringen i pensionssystemet släpper och relativt små höjningar av grundavdraget ökar enligt SKL skatteunderlaget kraftigt i år och nästa år. Ökningen är också en effekt av att avdragsrätten för pensionssparandet trappas ned och tas bort, det motsvaras dock av en lika stor minskning av statsbidraget. Ett av skälen till den höga ökningstakten av skatteunderlaget är att befolkningen nu ökar snabbare i antal än vad som varit vanligt. I år och nästa år är ökningstakten mer än dubbelt så hög. Åren därefter faller ökningen av skatteunderlaget per invånare till en nivå som ligger ungefär på 2000-talets genomsnitt. Kommunsektor har en utmaning i ändrad demografi där äldre och barn och unga ökar snabbt som andel av befolkningen. Kostnadsökningarna för demografin är högre än något av åren hittills under 2000-talet.

Kommunsektorn, och särskilt primärkommunerna, gjorde starkare resultat 2014 än vad prognoserna visade. En betydande orsak är stora intäkter för försäljning. Även i år får kommunsektorn engångsintäkter i form av återbetalda premier. Det är sista gången som återbetalning kommer att göras. I år och nästa år kommer skatteunderlaget att växa starkt och SKL räknar med ett relativt starkt resultat även för 2015.

Medelskattesatserna har ökat de senare åren, främst som följd av att landstingen höjt skatten. SKL räknar med att kommuner och landsting måste höja skatten för att klara framtida ekonomi. Trots antaganden om ökade statsbidrag med två procent i reala termer per år från och med 2017

räknar SKL med att sektorn måste höja skatten för att klara ett resultat på 1 procent. En nivå lägre än mål 2 procent för god ekonomisk hushållning som sektorn bör ha och innebär att soliditeten minskar och att låneskulden ökar. Antagandet om ökade statsbidrag kräver nya beslut i riksdagen. SKL förutsätter ökningen eftersom oförändrad statsbidragsnivå är ohållbart på sikt. En orsak till nödvändiga överskott är den höga investeringsnivå som sektorn har behov av. SKL lyfter i rapporten fram att tuffare förutsättningar gör att kommuner och landsting måste arbeta för att dämpa kostnadsökningarna.

Pensionsskulden i sektorn har fått stor uppmärksamhet. Det beror på det enorma belopp den utgör. Den totala skulden 2014 uppgick till cirka 490 miljarder kronor varav cirka 250 miljarder avser kommunerna. Skulden har ökat i nominella tal under mycket lång tid men minskade 2014. SKL lyfter fram att det är pensionskostnaderna som har betydelse för de kommunala budgetarna och som påverkar utrymmet för verksamheterna. Sedan år 2000 har kostnaderna ökat kraftigt. En del av förklaringen är att man bär dubbla kostnader, både för det gamla pensionssystemet och för dagens anställda. Enligt SKL ser utbetalningarna på den gamla skulden ut att ha kulminerat för att därefter ligga kvar på en relativt hög nivå de närmaste tio åren.

2.3.2 Vårproposition och vårändringsbudget för år 2015

Regeringens vårproposition och vårändringsbudget syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2015-2019 och där vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. I det följande återges i korthet några utdrag från SKL:s sammanfattning i cirkulär 15:14 av de förändringar som berör kommunerna.

Några av de tidigare satsningarna inom skolområdet som ingick i de generella bidraget utgår nu ur anslaget för kommunalekonomiskt utjämning till kommuner. Regeringen avser inte att införa betyg från årskurs fyra, medel tas från satsningen på utökad undervisningstid i matematik i högstadiet, regeringen avser inte att genomföra reformen om tioårig grundskola och inte heller införa en obligatorisk sommarskola eller krav på huvudmännen att erbjuda obligatorisk läxhjälp samt gör en bedömning om att kostnaderna är lägre för kommunerna för krav på obligatorisk kartläggning och bedömning av nyanlända elevers kunskaper.

Den sedan tidigare aviserade satsningen på lågstadiet ligger fast. I budgeten för 2015 finns medel som ska användas för att införa ett riktat statsbidrag för att öka antalet anställda och minska klasserna i lågstadiet. För läxhjälp finns även sökbart statsbidrag. Regeringen föreslår en utbyggnad av sommar- och lovskola och föreslår ett årligt statsbidrag. Elevhälsan ska förstärkas och riktat statsbidrag införs. Medel som redan finns i budget 2015 för att minska barngrupperna i förskola och fritidshem föreslås användas för att minska barngrupperna och öka personaltätheten i förskolan och årliga medel från 2016 aviseraras. Ytterligare medel avsätts till befintligt riktat statsbidrag för omsorg på obekvämt arbetstid.

Skapande skola tillförs ökade anslag för att nu även omfatta förskola. Ytterligare platser tillförs till yrkesvux och antal lärare inom sfi ska öka. En satsning för stöd till upprustning och energiefektiviseringar av skollokaler föreslås. Nationella skolutvecklingsprogram inrättas där insatserna kan avse olika kompetens- och stödsatser.

SKL kommenterar att inom utbildningsområdet har många satsningar lagt i och tagits bort beroende av vilka partier som lagt för förslagen. Det gör det svårt för kommunerna att följa upp vilka anslag som ingår i det generella statsbidraget och vilka som är riktade.

Det generella statsbidraget till kommunerna ökar som kompensation för att nedsättningen av de sociala avgifterna för unga slopas. Avtrappningen sker i flera steg.

I cirkuläret framgår att löneökningarna i Sverige har stigit mellan 2013 och 2014. Kommande års konjunkturåterhämtning bidrar till minskad arbetslöshet vilket talar för en ökad löneökningstakt samtidigt som låga inflationsförväntningar dämpar den nominella löneökningstakten. Regeringens prognoser över löneökningstakten 2016-2019 är desamma oavsett sektor på arbetsmarknaden. För att stärka läraryrkets attraktivitet har regeringen tagit initiativ till en nationell samling för yrket, som bland annat syftar till bättre löneutveckling för lärare kopplad till deras kompetens och karriärutveckling. Som en del i den nationella samlingen för läraryrket avser regeringen att tillföra resurser i budgetproposition 2016 med syfte att lärarnas löner ska höjas. Under förutsättning att parterna tar ansvar för att påtagligt prioritera höjda lärarlöner kan resurser tillföras motsvarande 3 miljarder kronor på årsbasis. Lönebildningen ska alltså skötas av de förhandlande parterna på arbetsmarknaden. Regeringen för samtal med berörda parter för att bland annat diskutera formerna för reformen.

Regeringen föreslår att medel avsätts för fortbildningsinsatser för lärare och förskolans personal samt rektorer och förskolechefer. För att finansiera reformen omfördelas medel från anslaget fortbildning av lärare och förskolepersonal. Medel föreslås för att främja kompetensutveckling för sfi-lärare. Den tidigare aviserade satsningen på en utbyggnad av karriärtjänstreformen kommer att tas bort.

Regeringen anser att införandet av ett kunskapslyft är fortsatt angeläget och att satsningar bör göras för att bidra till en ökad volym av utbildningsplatser i Komvux och satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning.

Regeringen gör bedömningen att traineejobb, utbildningskontrakt och extratjänster är viktiga verktyg för att motverka ungdoms- och långtidsarbetslösheten. Ett första steg avseende traineejobb i välfärden omfattar arbeten inom sjukvård, skola och fritidshem. Möjligheten att få traineejobb inom sjukvården och skolväsendet föreslås finnas på plats från 1 augusti 2015 och övriga är aktuella 2016. Traineejobb införs även för hela arbetsmarknaden. Utbildningskontrakt syftar till att arbetslösa ungdomar 20-24 år ska påbörja eller återgå till studier för att fullfölja gymnasieutbildning och kan kombineras med arbete/praktik. Regeringen förvarnar om att utvecklingen av sysselsättningsfasen kommer att inledas innevarande år och att extratjänster inom välfärden ska inrättas, de som är i Fas 3 ska kunna anvisas en extratjänst med kollektivavtalsenlig lön och förstärka de verksamheter som de får arbeta inom.

Förslag till förändringar som kan påverka det ekonomiska biståndet är höjd dagpenning i arbetslöshetsförskringen och höjt grundbelopp i arbetslöshetsförsäkringen (7 september), taket för a-kassa höjs (7 september), underhållsstödet höjs (1 september), bostadstillägget för pensionärer höjs (1 oktober) och det finns ett förslag om avskaffande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen ute på remiss.

Regeringen satsar 1 miljard (2 miljarder årligen 2016-2018) av årets budget för att öka bemanningen i äldreomsorgen. Höjt takbelopp i maxtaxa i äldreomsorgen vilket innebär minskat statsbidrag till kommunerna.

I propositionen aviserar regeringen att de återkommer i budgetproposition 2016 gällande stimulansmedel för att möjliggöra sänkta taxor i musik- och kulturskola.

Vårproposition och vårändringsbudget tar upp ett flertal satsningar och åtgärder inom området migration och integration. En utökad ersättning för sfi till nyanlända som bor i Migrationsverkets anläggningsboende (ab0), utökade anslag till länsstyrelserna som kan bevilja kommunerna resurser för ökad kapacitet i flyktingmottagande och insatser i samverkan med det civila samhället, medel till folkbildningen bland annat studieförbunden som stärker kunskaperna i svenska och främjar deltagande i samhällslivet för asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd men som fortfarande bor kvar på abo. Ett antal olika förslag och satsningar återfinns avseende förbättrad integration i arbetslivet för nyanlända. Regeringen avser att se över lagstiftningen och andra relevanta regelverk samt ersättningen till kommunerna avseende flyktingmottagandet.

Regeringen har som målsättning att öka byggandet till 250 000 bostäder 2015-2020. Förslag till stimulans för att öka nybyggnationen av hyresrätter kommer att ingå i budgetproposition 2016. Där återkommer även ett paket med fokus på stimulans till kommuner för ökat byggande och effektiviserad handläggning, energieffektiviseringar av miljonprogrammet och ett nytt och mer effektivt stöd till byggande av äldreboenden.

Medel anslås för klimatinvesteringar i kommuner och regioner med störst klimateffekt. Det får även användas för installation av ladd- infrastruktur för elfordon. Regeringen återkommer med en förordning. Ett anslag föreslås också till statsbidrag för upprustning av skollokaler. Energieffektiviseringar har tidigare lyfts fram som ett delsyfte med renoveringen.

3. Förutsättningar för den ekonomiska planeringen

3.1 Utgångspunkter

Planeringsförutsättningarna med förslag till årlig budgetram 2016-2018 per nämnd/ budgettitel och med förslag till direktiv för det fortsatta budgetarbetet tar avstamp i:

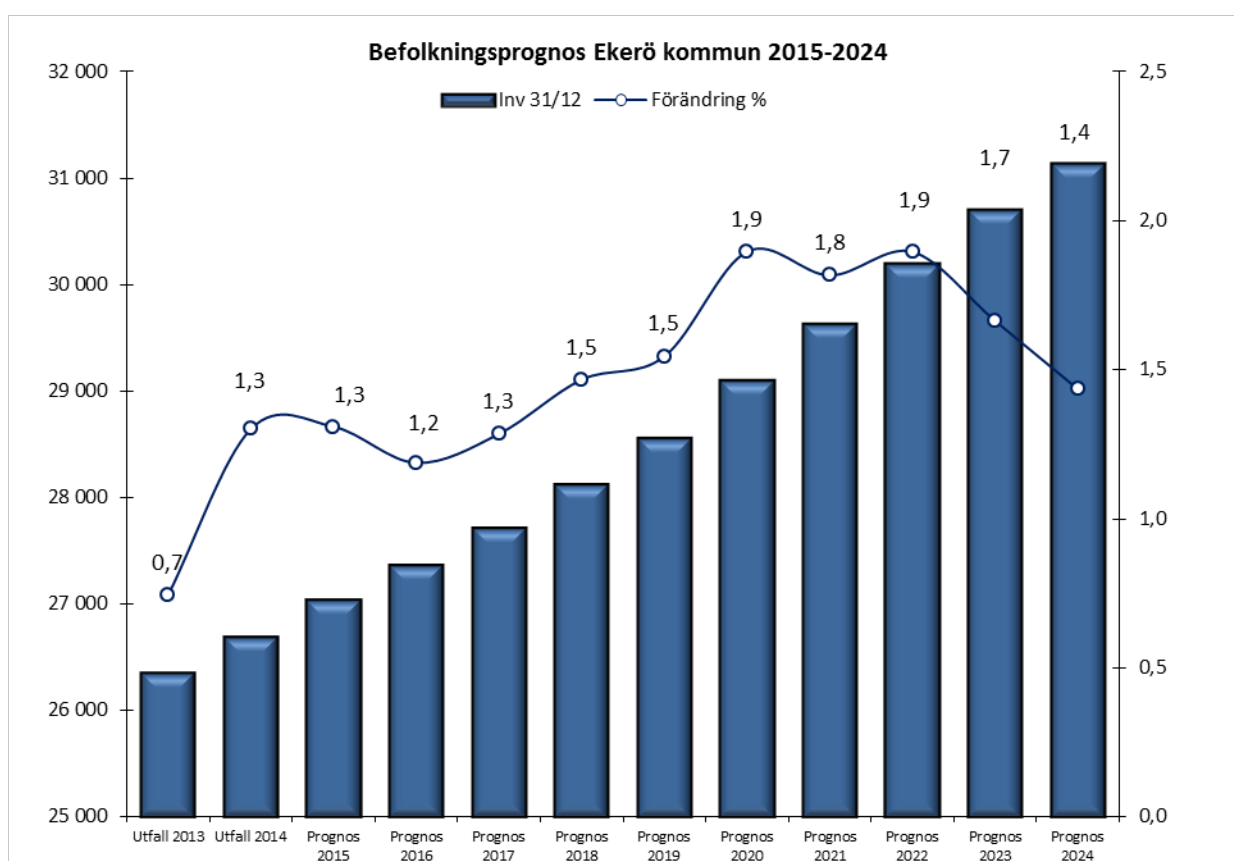
- Ekerö kommuns reglemente för god ekonomisk hushållning och finansiella mål.
- Beslutad driftbudget 2015 med inriktningsbudget för åren 2016-2017 och investeringsplan för 2015-2019.
- Slutsatser i årsredovisning 2014 och ekonomiska helårsprognos för 2015.
- Den demografiska utvecklingen – befolkningsprognos Ekerö kommun – och volymförändringar i verksamheten.
- SKL:s cirkulär daterad 16 april 2015 med sammanfattning av vårproposition och vårändringsbudget för år 2015.
- SKL:s cirkulär daterad 29 april 2015 med bedömningar och antaganden om budgetförutsättningar år 2015-2018 för kostnadsförändringar och utveckling av intäktsprognosen för skatteintäkter, generella statsbidrag och SCB:s prognos intäkt kommunal fastighetsavgift.
- Antagande att förslag till förändringar i inkomstutjämningsystemet och förslag till förändringar i två av delmodellerna (barnomsorgsmodellen och individ- och familjeomsorgsmodellen) inom kostnadsutjämnningen beslutas i riksdagen i enlighet med förslag.
- Antaganden om kalkylförutsättningar avseende kommunens tillgång till likvida medel, ränteutveckling på marknaden, kostnadsutveckling, nivå på personalomkostnadspålägg baserad på nivå för arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och kommunens pensionskostnader och en något sänkt internränta som påverkar internhyressystem.

3.2 Befolkningsprognos

Allianspartierna i Ekerös gemensamma politiska plattform för mandatperioden 2015-2018 uttrycker att Ekerö ska gå från att vara en utpräglad landsortskommun till att utvecklas till vår vision av småstad. Ekerö kommun ska utvecklas med försiktighet och omtanke och bevara sin nuvarande karaktär.

Ekerö kommun ligger i en attraktiv region och ett ökat bostadsbyggande och inflyttning sker stadigt. Översiktsplanen pekar ut ett fokus på tätortsbandet. Vid årsskiftet var antalet Ekeröbor 26 698. Antal invånare ökade med drygt 340 personer, eller 1,3 procent under år 2014. Ökningen är nu tillbaka till mer "normala nivåer" efter varit mycket måttfull under 2013. Inflyttningen var ganska stor under 2014 och befolkningsökningen totalt översteg den föregående prognosen. Utfallet vid årsskiftet 2014/2015 överträffade prognosen med nästan 200 fler Ekeröbor.

Den senaste framtagna befolkningsprognosen är från april 2015 och omfattar perioden 2015-2024. Befolkningsprognosen tas fram av externt företag på uppdrag från Ekerö kommun. Prognosen byggs upp med vedertagna statistiska metoder utifrån trender och kommunens förutsättningar i åldersstruktur, fertilitetstal, in- ut- och omflyttningar med flera parametrar samt kommunens bedömningar om takten på bostadsutbyggnad.

Befolkningsökningen har varit måttfull de senaste åren men återhämtade sig 2014. De närmaste åren 2015-2017 prognosticeras en, för Ekerö, mer normal befolkningsökning på 1,2 - 1,3 procent per år, 320-350 invånare. Från år 2018 beräknas antalet Ekeröbor öka mer och när upp i målnivån med en ökning om 400 invånares ökning. Det är främst den prognosticerade utbyggnads-

takten på bostäder som resulterar i att från år 2018 prognosticeras en högre årlig invånarökning. Utbyggnaden har jämfört föregående års antaganden kommit att skjutas några år framåt i tiden.

Utvecklingen av antal invånare i kommunen har en direkt betydelse för storleken på summan av skatteintäkter och generella bidrag. Antal invånare och deras ålderssammansättning året före budgetåret är bas för intäktsberäkningen. Givetvis har förändringen i invånarantal påverkan på omfattningen av verksamhetens nettokostnad. Det gäller särskilt i verksamheter med stark koppling till den demografiska bilden som exempelvis skola och barnomsorg.

Förra årets beräkningar på då liggande prognos hade sikte på en större befolkningsökning än vad som är fallet i årets prognos på 320 respektive 350 fler invånare under åren 2016-2017. Den högre ökningen är framflyttad till att ta fart från 2019 i årets nya befolkningsprognos. Sammantaget beräknas invånarantalet vid utgången av år 2018 vara omkring 28 130 och ha ökat med drygt 1 400 personer, eller 5,4 procent, jämfört år 2014.

	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Invånare 31/12	26 355	26 698	27 048	27 369	27 721	28 128
Förändring, antal	195	343	350	321	352	407
procent	0,7	1,3	1,3	1,2	1,3	1,5

Det är fortsatt så att allt fler kommuninvånare blir pensionärer. Prognos 2018 jämfört utfall 2014 är 400 fler invånare. Men andelen av totala invånarantalet är inte någon stor förändring, från 16,5 procent år 2014 till prognos 17 procent år 2018. Inom gruppen ökar de riktigt äldre, de som är 80 år eller mer, ökar andelsmässigt från 3,2 procent till 3,8 procent. Det motsvarar 212 personer.

Fortsatt visar årets nya prognos att under planperioden förändras inte avgörande antal barn i förskoleålder jämfört idag. Det blir fler barn i grundskolan, främst i de högre skolåren. Antal ungdomar i gymnasieålder nådde sin lägsta nivå 2014 och vände så nu ökar antalet barn stadigt för varje år.

Exempel åldersgrupper	Utfall År 2014	Prognos år 2018	Förändring antal	Förändring procent
År 1-5	1 941	1 959	18	0,9%
År 6-15	4 167	4 544	377	9,0%
År 16-18	957	1 105	148	15,4%
65 år o äldre	4 393	4 790	397	9,0%
varav 80 år eller äldre	848	1 060	212	25,0%
År 19-64 år	14 962	15 428	466	3,1%
0-åringar	278	302	24	8,6%
Summa	26 698	28 128	1 430	5,4%

En av utgångspunkterna för årets budgetarbete är uppbyggnaden av verksamhetskostnader per nämnd (budgetramar) enligt inriktningsbudget 2016-2017. Den förra året framtagna befolkningsprognosen för 2014-2023 ingick som förutsättning. Genom större befolkningsökning 2014

än prognosen visar även 2015 en större ökning. Den nya prognosen från april 2015 visar på en något större ökning av invånarantal 2016-2017 än förra årets prognos.

	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Ny prognos 2015	26 355	26 698	27 048	27 369	27 721	28 128
Föregående 2014	26 355	26 501	26 741	27 211	27 718	28 238
Skillnad		197	307	158	3	-111

Den nya befolkningsprognosen för vissa åldersgrupper jämförs med förra årets för att beaktas i förslag till budgetramar för 2016-2018 för det fortsatta budgetarbetet. Särskilt gäller det Barn- och utbildningsnämnden vars volymer har en stark koppling till demografin.

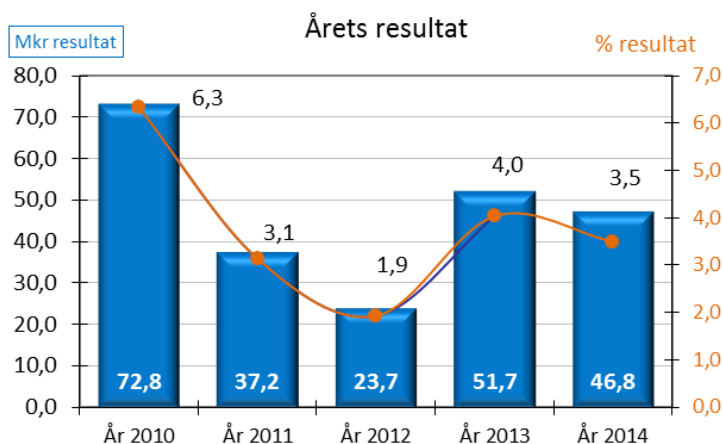
Skillnader i nya prognosen jämfört förra är exempelvis att nya prognosen även denna gång beräknar fler barn i förskoleålder 2015-2017. En viss nedrevidering har skett i den årliga ökningen av antal gymnasieungdomar under andra halvan av planperioden. Det är också väsentligt fler barn i de yngre skolåren. Samtidigt är inte ökningen av ungdomar i gymnasieålder lika stor som prognosen visade förra året. Prognosen för utvecklingen av de allra äldsta invånarna i kommunen är ytterligare nedreviderad i nya prognosen.

Ålder / År	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
0 år	3	17	16	13	11
1-5	35	43	28	20	5
6-9	41	66	71	72	70
10-12	-6	4	17	27	42
13-15	-2	-9	-14	-14	-9
16-18	-5	5	0	-17	-28
19-24	-23	-22	-49	-73	-80
25-44	145	185	97	15	-64
45-64	16	14	-10	-32	-42
65-79	9	18	14	1	-8
80-100	-15	-12	-12	-10	-6
Totalt	197	307	158	3	-111

Ytterligare information med diagram och tabeller om den nya befolkningsprognosen och jämförelse med föregående års prognos, återfinns i bilaga 4.

3.3 Den ekonomiska utvecklingen i Ekerö kommun

Sett sedan millennieskiftet har Ekerö kommuns resultat varit positiva med undantag för perioden 2002-2004. De senaste åtta årens resultat har överträffat det budgeterade resultatet. Det egna kapitalet förstärks. Det är dock ännu inte i nivå med vad som behövs för att eget kapital ska vara positivt om ansvarsförbindels för pension upparbetad före 1998 inkluderas, även om nivån de senaste åren väsentligt förbättrats.

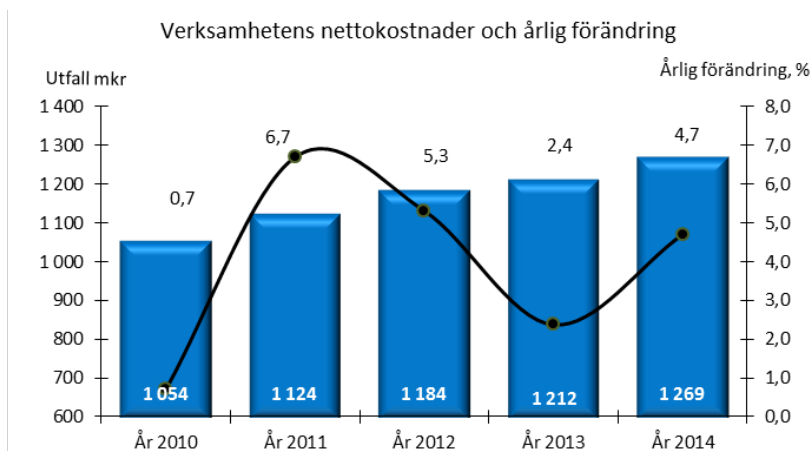

Den ekonomiska utvecklingen i Ekerö har i stora drag följt konjunkturförändringarna och utvecklingen i kommunsektorn. När man tittar närmare på resultaten de senare åren bör beaktas att utfallet påverkas av i budget inte förutsedda intäkter och kostnader av större omfattning..

Under 2014 övergick va-verksamheten till Roslagsvatten AB. Det resulterade även i en förstärkning av likviditeten och undanröjde planerat behov i budget av nya lån för finansiering av investeringar.

Under 2010 ökade verksamhetskostnaderna mycket litet. Men vid en rensning av verksamhetskostnaderna 2010 från försäljningsintäkterna har kostnaderna ökat mer men kostnadsökningen var inom ramen för vad budgeten medgav. Under 2011 och 2012 ökade kostnaden väsentligt mer. Till stor del påverkade högre försäljningsintäkter 2010 jämfört 2011 och att i 2011 års nettokostnad ingår högre pensionskostnader genom förändrad beräkning och att det var första året av den extra satsningen på underhåll av verksamhetslokaler. Även 2012 visar en högre kostnadsutveckling, 5,3 procent. Efter rensning för bättre jämförbarhet mellan 2011 och 2012 så är kostnadsutvecklingen 4,4 procent. Verksamhetskostnaderna 2013 ökade relativt lite, 2,8 mkr eller 2,4 procent jämfört utfall 2012. I nettokostnad 2013 ingår högre pensionskostnader för att beräkningsgrunden återigen ändras, 12 mkr, för pensionskostnaden, men samtidigt även återbetalning med 15 mkr av tidigare inbetalda sjukförsäkringspremier. Utfallet inkluderar även fortsatt hög kostnadsutveckling inom socialtjänsten. Under 2013 ianspråktogs den sista delen, 3,7 mkr, av den treåriga satsningen på ökat underhåll av verksamhetslokaler för vilket 30 mkr av eget kapital var öronmärkt. Åren innan ianspråktogs 11 mkr 2011 och 15 mkr år 2012.

2014 års verksamhetskostnader uppgick till 1 269 mkr inklusive intäktsposten 12 mkr för försålda anläggningstillgångar. Nettokostnaderna utvecklades med 4,7 procent och innehåller volym- och prisförändringar och vissa satsningar uttalade i budget. Verksamhetskostnaderna innehåller även 10 mkr i beslutad satsning som finansieras genom ianspråktagande av eget kapital.

Ekerös kostnader jämfört med andra kommuner utifrån den officiella statistiken finns i bilaga 5.

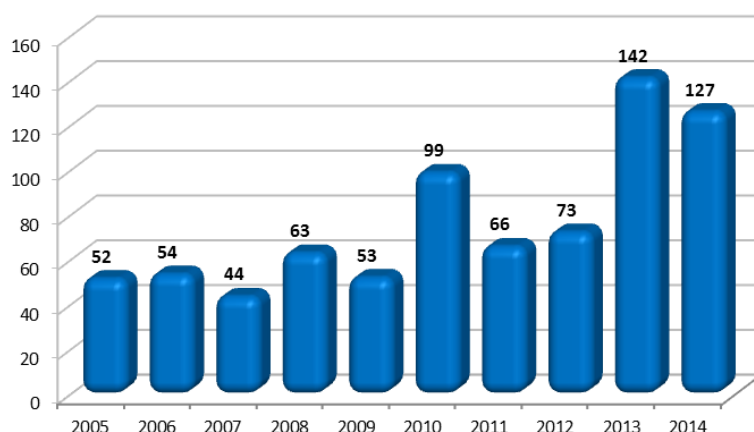
Ekerö är en växande kommun med ökande antal invånare. Därför behöver vi succesivt uppföra nya verksamhetslokaler samt anpassa befintliga lokaler och anläggningar till nya krav och kapacitetsbehov. Andra viktiga insatser är att förbättra energianvändningen, tekniska och säkerhetsmässiga åtgärder i lokaler och förbättra utemiljö för både verksamhet och vid allmänna ytor. Digitalisering av verksamheten, modernisering av den tekniska plattformen och verksamhetsutveckling med stöd av IT är viktigt för den kommunala utvecklingen.

Under de sista tio åren har Ekerö kommun sammanlagt gjort investeringar med över 770 mkr. I mitten av 2000-talet var nivån mer måttfull och något lägre än snittet 77 mkr. Under 2003-

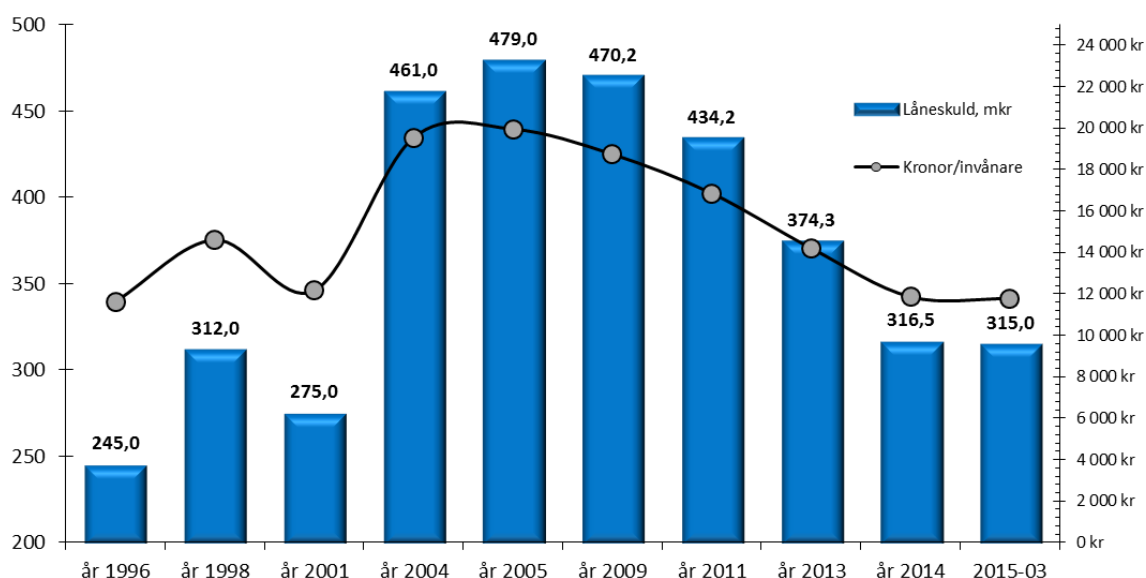
2004 genomfördes stora renoverings- och ombyggnader i flera av kommunens skolor. Den genomsnittliga investeringsnivån de senaste fem åren är strax över 100 mkr per år. År 2010 ingick färdigställandet av tillbyggnaden med flera omsorgsplatser och demensdagvård vid det särskilda boendet Kullen, ombyggnad av Närlundaskolans kök och Ekerö kommun förvärvade Skå flygfält. 2013 året bröts den lägre investeringsnivån och den fortsatte 2014 som resulterade i investeringar på sammanlagt 127 mkr.

Under perioden 2007-2012 har årets investeringar varit självfinansierade – årets tillförda likvida medel har funnits i tillräcklig omfattning för att även rymma investeringarna. Åren 2013-2014 är så inte fallet. Men inga nya lån har behövts ta upp då det har funnits tillräckligt i kassan. Med investeringsplan för 2015 är det däremot hög risk för behov av nya lån för finansiering.

Investeringar under 10 år

Ekerö kommun har efter omfattande amorteringar under perioden 2012-2014 i nuläget en låneskuld om 315 mkr. Det motsvarar ungefär 11 700 kronor per invånare. Flerårsplanens investeringsvolym kommer inte kunna finansieras enbart med egna medel. Nya lån kommer att behövas. När i tiden blir en följd av investeringarnas fortskridande. Likviditetsplaneringen har inte beaktat att vi närmar oss tidpunkten för när utbetalningen sker för medfinansieringen av statlig infrastruktur. De 65 mkr som Ekerö kommun har avtalat med Trafikverket för projekt väg 261.

År	år 1996	år 1998	år 2001	år 2004	år 2005	år 2009	år 2011	år 2013	år 2014	2015-03
Låneskuld, mkr	245,0	312,0	275,0	461,0	479,0	470,2	434,2	374,3	316,5	315,0
Kronor/invånare	11 626 kr	14 602 kr	12 154 kr	19 539 kr	19 950 kr	18 737 kr	16 852 kr	14 203 kr	11 856 kr	11 767 kr

3.4 Prognos 2015

Den samlade ekonomiska prognosen per mars bedöms till ett årets resultat om 33,2 mkr vid årets slut. Resultatet är 2,4 procent av summa skatter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift. Jämfört budget 18,3 mkr en positiv avvikelse om 14,9 mkr. Avvikelsen består i huvudsak av engångsintäkt om 7,6 mkr i återbetalning för tidigare års inbetalda sjukförsäkringspremier, antagande om att budgetmarginalen inte ianspråkats samt lägre finansiella kostnader och högre finansiella intäkter. Verksamheten i övrigt följer planeringen och i stort avseende antal brukare, servicens omfattning och kostnadsutveckling. De stora nämnderna Barn- och utbildning och Socialnämnden har inom sin budget både positiva och negativ avvikelse för olika ansvarsområden genom framförallt volymavvikelser. Båda nämnderna redovisar omkring 2 mkr i överskott i prognoserna i början av året. Utförarorganisation kommunala förskolor och skolor har för sina enheter sammantaget en balanserad ekonomi. Redovisade underskott en följd av de satsningar och projekt som görs enligt regelverket för hur tidigare års ackumulerade överskott kan användas. Produktionsområde omsorg prognosticerar ett underskott och brottas med hur organisationen kan anpassa sig till lägre volymer i de olika verksamheterna och förändringar i övrigt.

Skatteintäkter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift är beräknade till 1,2 mkr lägre än budget. Fastighetsavgiften avviker negativt då prisbasbeloppets förändring var övervärderad i budgetberäkningen. Årets intäkter inkluderar effekter om 7 mkr i högre intäkter som följd av större befolkningsutveckling under 2014 än vad som antogs i budgetberäkningen.

Årets investeringsbudget är sammanlagt 293,3 mkr. Utfallet för årets första kvartal uppgår endast till 34 mkr samtidigt som prognosen upptar investeringsutgifter till 233,2 mkr. 60,1 mkr beräknas inte komma att ianspråkats under året. Skolinvesteringar och uppförande av sporthall är stora investeringsprojekt i prognosen.

I förhållande till vad som framgår i Ekerö kommuns riktlinjer för god ekonomisk hushållning (KFS 01:1) är målet uppnått avseende prognos årets resultat 33,2 mkr eller 2,4 procent. Det balanserade resultatet 24,3 mkr motsvarar 1,7 procent och även det enligt riktlinjerna. Balanskravet är nått. Med föreliggande prognos investeringar finns risk för att de inte kan finansieras i sin helhet med egna medel. Budgeten för året vilar på en bedömning över att 30 mkr behöver lånas upp igen under andra halvåret för att finansiera utgifterna. Riktlinjerna är att investeringarna i huvudsak ska finansieras med egna medel utan upptagande av lån. Prognosen är i linje med den ekonomiska planeringen

4. Prognos resultat och totala verksamhetskostnader 2016-2018

Utifrån vad som tidigare redovisats som förutsättningar och antaganden för den ekonomiska planeringen för perioden 2015-2017 föreslås att planeringen och det fortsatta budgetarbetet ska utgå från ett budgeterat årligt resultatmål på drygt 1 procent.

Beräkningen för år 2016 visar en verksamhetskostnad om 1 427,9 mkr. Efter avdrag för finansnetto blir det budgeterade årets resultat 21 mkr vilket motsvarar 1,4 procent av summa skatteintäkter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift. Resultatnivån är i enlighet med finansiellt mål enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning (KFS 01:1). Balanskravet är uppnått.

netto, mkr	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budgetam 2016
Verksamhetens nettokostnader	-1 275,8	-1 360,6	-1 348,8	-1 427,9
Skatteintäkter, generella bidrag, fastighetsavgift	1 338,6	1 393,0	1 391,8	1 462,0
Finansnetto	-16,0	-14,1	-9,8	-13,1
Årets resultat	46,8	18,3	33,2	21,0
Resultat, procent	3,5	1,3	2,4	1,4

För de två kommande åren i planperioden – inriktningsbudget för år 2017 och 2018 – beräknas däremot, utifrån de givna förutsättningarna, sämre ekonomisk styrka och för 2018 även underskott I beräkningen av budgetram, här benämnd version 1, för år 2017 resulterar sammanställningen ett positivt resultat men till lägre nivå, 11 mkr eller 0,8 procent, än året innan och en verksamhetsnivå om 1 484,3 mkr, det under förutsättning att bedömda kostnader inte är undervärderade eller intäkter övervärderade. För år 2018 har kostnaden beräknad utifrån en mer övergripande nivå per budgettitel och i förhållande till de beskrivna förutsättningarna i övrigt resulterat i en samlad nettokostnad om 1 547,3 mkr och de samlade intäkterna från skatter, generella bidrag och finansnetto når inte upp till den nivån att de kan finansiera verksamhetskostnaderna och finansnettot. Av detta följer att det föreligger behov om ytterligare intäktsförstärkningar och/ eller kostnadsreduceringar för en ekonomi i balans i flerårsplanen. Matematiskt för att uppnå lägsta-nivån om årets resultat 1 procent, och förutsatt allt annat lika, kan behoven beräknas till 3,4 mkr år 2017 och 21 mkr år 2018.

Avgörande förändring vad gäller de ekonomiska förutsättningarna för planperioden 2016-2018, jämfört vad som var fallet förra året, är den föreslagna förändringen i inkomstutjämningsystemet som då införs 1 januari 2016, en återgång till konstruktionen av systemet som gällde till och med år 2013.

För att i den fortsatta budgetprocessen belysa kostnadsfördelning och prioriteringar föreslås att nämnderna avseende de två sista åren i planperioden ska presenteras förslag till budget på två olika beloppsnivåer. En där nettokostnaden högst är högst i nivå med den högre budgetramen, benämnd version 1 samt med ett alternativt förändringsförslag på den lägre nivå som återfinns som inriktningsbudget version 2.

netto, mkr	Inriktning version 1		Inriktning version 2	
	2017	2018	2017	2018
Verksamhetens nettokostnader	-1 484,3	-1 547,3	-1 476,5	-1 530,5
Skatteintäkter, generella bidrag, fastighetsavgift	1 513,9	1 565,5	1 513,9	1 565,5
Finansnetto	-17,8	-23,6	-17,8	-23,6
Årets resultat	11,8	-5,4	19,6	11,4
Resultat, procent	0,8	-0,3	1,3	0,7

Behov ytterligare intäktsförstärkning/ kostnadsreducering för nå minst 1 %	3,4	21,0	Snitt 2 år:	15,5 1,0%
---	-----	------	-------------	--------------

Verksamhetskostnaderna beräknas öka med 67 mkr 2016 jämfört budget 2015. En direkt jämförelse med prognos 2015 visar 79 mkr men blir missvisande då prognos 2015 innehåller engångsintäkt om 7,6 mkr och antagande om att budgetmarginalen 6,5 mkr inte ianspråkats. Verksamhetskostnaderna ökar med 4,9 procent 2016 jämfört budget 2015. Förändringen år 2017 och 2018 blir omkring 4 procent per år enligt den totala budgetramen version 1. I den alternativa beräkningen med lägre verksamhetskostnader för att nå acceptabel resultatnivå medges en årlig kostnadsökning på 49 mkr respektive 54 mkr, 3,4 procents ökning 2017 och 3,7 procent 2018.

Finansnetto ökar betydande under perioden och det är främst räntekostnad på pensioner som ligger bakom förändringen. Kostnaden ökar från drygt 2,1 mkr år 2015 till prognos 8,2 mkr år 2018. En post som kan variera stort mellan åren. Upptrappningen av nivån där det av stor betydelse att alltfler anställda kommer upp i lönenivå som ger förmånsbestämd pension. Det här avspeglas även i kalkylförutsättning för personalomkostnadspålägg.

Intäkt från skatt, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift är beräknad utifrån prognosvärden i SKL:s prognosmodell med hänsyn tagen till Ekerös egen befolkningsprognos. Till det har lagts effekterna av förslag förändrad inkomstutjämning och förändringar i delmodeller i kostnadsutjämningen. Antagande om utveckling av intäkten från kommunal fastighetsavgift ingår. Här är även inkluderat ett antagande om att Ekerö kommun ökar sin skattesats med 2 procent till 19,25 som följd av skatteväxlingen med landstinget Stockholms län då kommunerna övertar ansvar för hälso- och sjukvården för personer i gruppboende och daglig verksamhet enligt LSS. Sammantaget gör det att totalt intäktsbelopp år 2016 beräknas till 1 462 mkr, en förändring med 69 mkr eller 5 procent jämfört år 2015. De kommande två åren i planperioden har mer måttfull utveckling på årligen omkring 52 mkr eller 3,5 procent. Främsta anledningen är successivt nedtrappning av införandebidraget till Ekerö för förändringarna i inkomstutjämningsystemet.

Årlig förändring	2016	2016	2017	2018	2017	2018
	jmf progn 15	jmf bdg 2015	version 1	version 1	version 2	version 2
totalt, mkr						
Verksamhetens nettokostnader	-79,1	-67,3	-56,4	-62,9	-48,5	-54,0
Summa skatt, utjämning, fastighetsavgift, konjunkturstöd	70,2	69,0	51,9	51,6	51,9	51,6
Finansnetto	-3,3	1,1	-4,7	-5,8	-4,7	-5,8
totalt, procent						
Verksamhetens nettokostnader	5,9	4,9	3,9	4,2	3,4	3,7
Summa skatt, utjämning, fastighetsavgift, konjunkturstöd	5,0	5,0	3,5	3,4	3,5	3,4
Finansnetto	33,8	-7,5	36,3	32,5	36,3	32,5

5. Skatteintäkter, generella bidrag och fastighetsavgift

5.1 Beräkningsgrund

Finansieringen av det kommunala uppdraget sker huvudsakligen med den totala intäkten från skatter, den kommunal utjämning och kommunal fastighetsavgift.

Avgörande faktorer för intäktsnivån från skatt och generella bidrag är för den enskilda kommunen:

- antal invånare och ålderssammansättning i kommunen,
- den kommunala skattesatsen,
- tillväxten i Sverige, och
- omfattningen av statens tillskjutande medel.

Ekerös prognos för skattenettot är beräknad i den av SKL:s (Sveriges Kommuner och Landsting) rekommenderade beräkningsmodell. Skatteberäkningen bygger på de av SKL gjorda antaganden som är presenterade i slutet av april 2015 om skatteunderlagets utveckling i riket, utvecklingstakten i riket avseende sysselsättning och lönesummor och effekter i utjämningsystemen. SKL:s prognosmodell innehåller i nuläget förutsättningarna för utjämningsystemet som har gällt sedan 1 januari 2014. Förändringar gjordes i de olika delmodellerna för kostnadsutjämnings, stockholmskommunerna fick mindre ersättning i framförallt barnomsorgsmodellen och vissa förbättringar i lönekostnadsmodell. Kommuner som betalar avgift i inkomstutjämnings fick viss avgiftsreducering i och med förändringar i vissa gränsdragningar. Idag är det 15 kommuner som betalar en avgift varav Ekerö kommun är en av dem.

Regeringen har föreslagit förändringar i utjämningsystemet. För Ekerös vidkommande är förändringen i inkomstutjämningsystemet avgörande för den ekonomiska planeringen. Förslaget har varit ute på remiss och Ekerö yttrade sig över förslaget i april 2015. Kortfattat innebär förslaget att konstruktionen av inkomstutjämningsystemet ska återgå till hur den var före 2014 med införande från 1 januari 2016. I prisnivå 2015 innebär det för Ekerö kommun att avgiften kommer att öka med 696 kronor per invånare eller motsvarande 18,5 mkr netto med hänsyn tagen till ökad regleringspost enligt underlag i förslaget. Med beaktande i beslut om införandebidrag kommer Ekerö kommuns inkomstutjämningsavgift, med hänsyn tagen till förändringar i regleringsposten, att öka med 6,7 mkr år 2016 och vara fullt ut införd år 2018 med ökad avgift om 18,5 mkr, allt i prisnivå år 2015. I prognosen för kommande år av ökad avgift har befolkningsökning och skatteunderlagets tillväxtförändringar beaktats.

Statskontoret har också lämnat förslag till Finansdepartementet om förändringar i delmodellen för barnomsorg och delmodellen för individ- och familjeomsorg inom ramen för systemet för kostnadsutjämnings. Förslagen är/har varit ute på remiss under våren 2015. Det är ett antal faktorer för beräkning som föreslås förändras. De beräknade effekterna för Ekerö kommun är att förändringarna i barnomsorgsmodellen är ekonomiskt fördelaktiga. Ekerö med stor andel barn i målgruppen och många barn i förskola och skolbarnomsorg får bidrag idag och det ökar med förslaget. För individ- och familjeomsorg får Ekerö inget bidrag och avgiften i systemet ökar. Sammantaget förändringar för båda modellerna får Ekerö en positiv mindre ekonomisk, allt annat lika. I föreliggande prognos för planperioden har antagits att de föreslagna förändringarna i de båda delmodellerna införs från 1 januari 2016.

I beräkningen för Ekerö kommuns intäkter ingår våra egna antaganden om befolkningsutvecklingen i kommunen, baserad på den nya befolkningsprognosen för 2015-2018. I prognosen har antagits att nuvarande skattesats inte förändras utöver ökning med 2 procent till sammanlagt 19,25 procent genom den skatteväxling som görs med Stockholms läns landsting för att länets kommuner övertar huvudmannaskapet för vissa hälso- och sjukvårdsinsatser. Prognosen baseras på antagandet att Kommunfullmäktige därmed beslutar om skattesats 19,25 procent år 2016. Skatteväxling inom länet mellan kommuner och landsting är för länets skattebetalare neutralt.

År 2008 infördes kommunal fastighetsavgift. Under införandeåret var det helt kostnadsneutralt både för enskilda kommuner och för staten. Alla kommuner fick ett belopp per invånare oavsett fastighetsvärdena i kommunen. I gengäld minskade utjämningsbidraget med motsvarande belopp. Från år 2009 tillförs varje kommun förändringen av fastighetsvärdet i kommunen. För bostäder med taxeringsvärden som innebär att hushållen betalar maxbeloppet räknas avgiften årligen upp i takt med inkomstbasbeloppet. I samband med fastighetstaxeringen vart tredje år förändras taxeringsvärdet och därmed också fastighetsavgiften. De sammantagna avgifterna som betalas för bostäderna i en kommun kommer också att bero på bostadsbeståndets förändring. Från och med år 2013 är nybyggda hus 2012 och framåt avgiftsbefriade i 15 år. Ekerös samlade intäkt har i prognos 2015 jämfört 2008 ökat med 18,8 mkr, totalt 58 procent och i snitt 2,7 mkr per år under 7 år. Prognosen för 2015 är lägre än förra årets prognos baserad på SCB:s beräkningar. Orsaken till lägre förändring jämfört 2014 är den prognos som användes för inkomstbasbeloppets förändring var något övervärderad. Inkomstbasbeloppet styr det maximala avgiftsuttaget. Gränsen för fastighetsavgiften för ett småhus uppgår till 7 262 kronor (7 112 kr år 2014). För flerbostadshus ger motsvarande beräkning en maximal avgift på 1 243 kronor för år 2015 jämfört med 1 217 kronor 2014. År 2015 görs en fastighetstaxering av småhus. Taxeringsvärdena för småhusen bestäms då av prisnivån år 2013. SKL:s information är att totalt väntas kommunernas intäkter för fastighetsavgiften öka med i genomsnitt 48 kronor per invånare. Planeringsförutsättningarna bygger på SCB:s prognoser av intäkt 2015 från kommunal fastighetsavgift, åren därpå en försiktig bedömning över viss utveckling baserad på underlag bakåt i tiden.

5.2 Prognos 2016-2018 skatter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift

Summan av de beräknade intäkterna från skatt, generella bidrag inklusive kommunal fastighetsavgift utgör den yttre ekonomiska restriktionen för hur kostnader och resultatnivå kan utvecklas under planperioden.

(Cirkulär 15:15 med tillägg) tkr	Utfall 2013	Utfall 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Skatteintäkter	1 177 345	1 227 973	1 283 400	1 289 611	1 361 800	1 422 550	1 482 300
Inkomstutjämning	-57 492	-53 065	-50 900	-55 126	-82 600	-85 500	-86 430
Kostnadsutjämning	64 795	69 035	64 000	63 835	74 400	77 700	80 990
Regleringsbidrag	11 887	6 104	2 400	966	-750	-6 200	-13 600
Införandebidrag	0	0	0	0	13 350	7 800	2 150
LSS utjämning	37 462	40 338	41 700	41 356	43 800	44 650	46 290
Summa skatt o utjämning	1 233 997	1 290 385	1 340 600	1 340 642	1 410 000	1 461 000	1 511 700
Fastighetsavgift	48 472	48 218	52 400	51 158	52 000	52 900	53 800
Summa intäkter	1 282 469	1 338 603	1 393 000	1 391 800	1 462 000	1 513 900	1 565 500

Utgångspunkten för intäktsberäkningen är

- ingångsvärdena i SKL:s beräkningsmodell från 29 april 2015 för perioden 2015-2018,
- med egen prognos över antal invånare 1 november året för budgetår och
- nuvarande kommunala skattesats om 19,23 procent men med tillägg för 2 procent i skatteväxling med landstinget samt
- SCB:s prognos för kommunal fastighetsavgift år 2015 med en försiktig bedömning om kommande års utveckling.

Till det kommer simuleringar över

- effekter av föreslagna förändringar i inkomstutjämningsystemet som påverkar posterna inkomstutjämningsavgift, regleringspost och införandebidrag.
- effekterna av förslag till förändringar i två delmodeller inom kostnadsutjämningsystemet.
- för åren 2017-2018 har även antagits att SKL prognos på förändringar i prislappar för kostnadsutjämningsystemet kommer att falla ut.
- viss nedrevidering av bidragsbeloppet inom LSS-utjämningsystemet då erfarenheten från tidigare år visat prognosen varit övervärderad mot vad som slutligt fastställts. Fortfarande kan bidraget per invånare vara något högt skattat.
- effekter på förändrad LSS-utjämningsystemet som följd av att länets kommuner övertagit ansvaret och det gör att volymerna inom det nationella utjämningsystemet ökar med viss effekt 2017 och full effekt 2018, data är hämtat från KSL:s beräkningsunderlag.

Fler detaljer av beräknade belopp inom respektive delområde återfinns i tabell i bilaga 2.

Som förutsättning för det fortsatta budgetarbetet är summan av skatteintäkter, generella bidrag och fastighetsavgift sammanlagt 1 462 mkr år 2016. Jämfört prognosen förra året för år 2016 är den totala intäkten högre trots påverkan från förändringarna i inkomstutjämningsystemet.

Nivån har påverkats av bättre tillväxt av skatteunderlaget under 2014, antagandet om tillväxten i skatteunderlaget för 2016 är marginellt högre 5,4 procent (5,3 förra året), fler invånare i Ekerö och i övrigt förändrade förutsättningar avseende vad som ingår i de generella bidragen. Tillväxten i skatteunderlaget är i gengäld nedreviderad 2017. Jämfört SKL:s prognosmodell har skatteintäkterna marginellt dragits ned 2 mkr och LSS-bidraget 2,2 mkr. Skatteväxlingen med landstinget är inkluderad i prognosen med 1,4 mkr år 2016. Den sammanlagda intäktsprognosen för 2016 visar på en utveckling med 70 mkr eller 5 procent jämfört prognos 2015.

För kommande två år i planeringsperioden är prognos för total intäkt 1 514 mkr år 2017 respektive 1 566 mkr år 2018. En årlig utveckling med omkring 52 mkr eller 3,5 procent. I prognosen 2017-2018 finns inga marginaler inbyggda jämfört SKL:s prognosmodell.

Årlig förändring	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Skatt och utjämningsavgift	47 797 4,0%	56 388 4,6%	50 257 3,9%	69 357 5,2%	51 001 3,6%	50 700 3,5%
Fastighetsavgift	3 036 6,7%	-254 -0,5%	2 940 6,1%	842 1,6%	900 1,7%	900 1,7%
Summa intäkter	50 833 4,1%	56 134 4,4%	53 197 4,0%	70 199 5,0%	51 901 3,5%	51 600 3,4%

Simuleringar av förändringarna i inkomstutjämningsystemet visar att nettoeffekten för Ekerö är negativ med 6,7 mkr år 2016 och ökar successivt efter nedtrappningen av införandebidrag och med befolkningsförändringar och utvecklingen av skatteunderlagets tillväxt till 20,7 mkr år 2018.

Förändring i delmodellen för barnomsorgen är beräknad till positiv påverkan på ökat bidrag med 4,6 mkr. Förändringen i delmodell för individ- och familjeomsorg beräknas till att avgiften ökar med 2,9 mkr och förutsatt att förslag om förändringar införs för båda delmodellerna förändras kostnadsutjämningsystemet med 1,7 mkr.

Med nuvarande förutsättningar för ekonomiska effekter inom system för skatteintäkter och utjämningsystemet av skatteväxlingen med landstinget för övertagande huvudmannskapet av insatser

inom hälso- och sjukvården för personer enligt LSS inom gruppboende och daglig verksamhet beräknas för år 2018 att intäkten från skatt och effekter på LSS-utjämnigen beräknas till 2,9 mkr.

Utdrag ur prognos skatteintäkter, generella bidrag	2016	2017	2018
Nettoeffekt förändrad inkomstutjämnig	-6 748	-13 657	-20 739
Netto förändring i 2 delmodeller kostnadsutjämnig (risk)	1 700	1 720	1 742
Skattevxl SLL för HSL LSS	1 417	1 478	1 540
Prognos effekt LSS-utjämnig		350	1 390
Risk att prislappar i kostnadsutjämnigen för högt värderad		2 400	4 700
Risk att SKL modell beräknar LSS bidrag för högt, är till viss del nedreviderad	x	x	x

En förändring av kommunens skattesats med 10 öre motsvarar år 2016 cirka 7,1 mkr på summa skatteintäkter och utjämnig.

6. Finansnetto

Förnyade beräkningar har gjorts av finansnetto – finansiella intäkter och finansiella kostnader.

tkr	Utfall	Budget	Prognos	Prognos		
	2014	2015	2015	2016	2017	2018
Finansiella intäkter	1 855	2 600	6 230	1 230	1 230	1 230
Finansiella kostnader	-17 374	-16 730	-15 990	-14 300	-19 040	-24 830
Varav:						
Räntekostnader pensioner inkl löneskatt	-1 564	-2 410	-2 396	-2 675	-5 660	-8 200
Räntekostnader lån	-15 383	-14 020	-13 294	-11 325	-13 080	-16 330
Övriga kostnader	-427	-300	-300	-300	-300	-300
Summa finansnetto	-15 520	-14 130	-9 760	-13 070	-17 810	-23 600

Finansiella intäkter prognos 2016-2018 består i huvudsak av intäkter från bostadsbolaget, borgensavgift och utdelning aktier.

Finansiella kostnader är mestadels räntekostnader för dels pensioner och dels för banklånen. Uppgifter om räntekostnad inklusive beräknad löneskatt för pensioner är i enlighet med vad som framgår i prognosen från KPA. De ökar under planperioden och en orsak till det är att allt fler av kommunens anställda kvalificerar sig för förmånsbestämd pension. Något som även kommer till uttryck i beräkningarna av personalomkostnadspålägget och ökar kalkylerade kostnader för personal i verksamheten,

I antagandena för beräkning av räntekostnaden på kommunens lån ingår en liten ökning av marknadsräntor på befintliga lån, att derivat (swappar) för räntesäkring som löper ut 2015 inte förnyas, att swap som under 2016 löper ut med en för banken förlängningsbarhet blir till lägre kostnad.

Prognosen för räntekostnader till bank grundar sig även på ett uppskattat behov av att ta upp nya lån för att finansiera investeringar. Ett första under senare delen av 2016. Basen för behovsbedömningen är inriktningsbudgetens investeringsvolym 2016-2018 med tillägg för investeringsbudget 2016 för tillkommande kostnader för sporthallen Ekebyhov (se separat PM som

återfinns inom detta ärende) och med tillägg för 10 mkr per år jämfört tidigare plan. Ekerö kommun står inför omfattande investeringar kommande åren. I planeringen kalkyleras med att lånevolymen beräknas öka med omkring 180 mkr jämfört idag vid utgången av år 2018 och kostnader ingår endast med rörlig ränta. Avgörande för nivån för lånebehovet är årliga resultat.

Någon hänsyn är inte taget till likviditetsbehov för utbetalning av 65 mkr i medfinansiering av statlig infrastruktur – åtgärder väg 261 enligt beslut och avtal med Trafikverket.

7. Verksamhetskostnader

7.1 Budgetramar för det fortsatta budgetarbetet

Med utgångspunkt från inriktningsbudget 2016-2017 men med hänsyn tagen till förändringar i befolkningsprognos med påverkan på volymer, bedömning av prognos 2015 års effekter i volym- och prisförändringar med bäring på kostnadsnivån under planeringsperioden och övriga antaganden om kalkylförutsättningar, vissa förstärkningar varav en del av engångskaraktär under 2016, föreslås en total nettokostnad för verksamheten om 1 428 mkr år 2016 fördelad per budgettitel enligt nedanstående tabell

(tkr netto, inkl interna transaktioner)	Utfall 2014		Budget 2015	Prognos (per mars)		Förslag 2016
	Netto	Avvik		Helår netto	Avvik	
DRIFTREDOVISNING, netto						
Barn- och utbildningsnämnden	-690 837	10 543	-728 800	-726 900	1 900	-764 700
-Kommunal förskola/skola	2 375	2 375	0	-1 560	-1 560	
Socialnämnden	-428 441	23 294	-471 620	-470 120	1 500	-495 300
Kultur- och fritidsnämnden	-34 559	101	-35 600	-35 600	0	-36 600
Byggnadsnämnden inkl bost.anp	-9 175	-55	-9 770	-10 470	-700	-10 230
Miljönämnden	-3 091	-201	-2 820	-2 820	0	-2 920
Teknisk nämnd	-26 405	-10 865	-15 670	-18 770	-3 100	-17 540
-- Tekniska balansenheter Renhålln.	0	0	0	0	0	0
Central politisk organisation	-10 030	410	-11 765	-10 965	800	-11 040
Revisionen	-891	137	-1 055	-1 035	20	-1 055
Överförmyndaren	-1 432	323	-1 795	-1 695	100	-1 835
<u>Kommunstyrelsen</u>						
- Kommunledningskontor	-63 563	982	-71 970	-71 470	500	-77 370
- Brandförsvaret	-22 267	-14	-22 800	-22 785	15	-23 420
- Gem medlemsavgifter Ekerö	-1 433	72	-1 685	-1 650	35	-1 685
Ks - Budgetmarginal	-3 689	-539	-6 458	0	6 458	-6 935
Ks - Gem avräkningskonton	-317	-6 817	3 800	11 880	8 080	5 300
- Infrastrukturbidrag statlig	-2 600	0	-2 600	-2 600	0	-2 600
Ks - Produktionsorganisation	-3 704	-3 704	0	-2 490	-2 490	
Ks - Reavinst försäljningar	24 262	4 262	20 000	20 200	200	20 000
Verksamhetens nettokostnader	-1 275 799	20 303	-1 360 608	-1 348 850	11 760	-1 427 930

I nuläget bedöms att förslag till budgetram 2016 inte bör innebära några omfattande besparingar eller kostnadsförändringar i verksamheten jämfört nuvarande uppdrag. Att hantera i det fortsatta är de verksamheter som i prognos 2015 visar underskott som inte är följd av extra satsningar som finansieras med ianspråktagande av tidigare års överskott eller balanseras inom budgetramen med reserven budgetmarginal. I övrigt rådet det ett ständigt uppdrag i verksam-

heten att driva verksamhetsutveckling för ökad kvalitet inom befintlig ekonomisk ram och verka för kostnadseffektiviseringar i verksamheten.

Budgetmarginalen för 2016 ingår med 6,9 mkr i den totala beräkningen. Resurser som om de inte nyttjas ger positiv effekt på utfall årets resultat. Marginalen finns för att dels kunna balansera oförutsedda kostnader som helhet, dels för att möta de kostnader i de kommunala utförarorganisationerna för förskola-skola, omsorg respektive kultur som är en följd av särskilda satsningar och projekt som genomförs med tidigare års ackumulerade överskott enligt regelverket och reglemente KFS 01:3. Samt för de projektkostnader som är driftpåverkande i fastighetskontoret som inte ingår i ordinarie budget.

Inför år 2015 gjordes omfattande omDispositioneringar mellan nämndernas budget. Framförallt genom beslutet att införa kommunens nya kontaktcenter Ekerö direkt som organisatoriskt införlivas i Kommunstyrelsen – kommunledningskontoret. Även viss verksamhet som tidigare fanns i (tidigare) tekniska kontoret, upphandling och säkerhet, omfördelades personalbudget till Kommunstyrelsen – kommunledningskontoret. I förslag ram 2016 fullföljs omfördelningen av budget för personella resurser för säkerhet från Tekniska nämnden till Kommunstyrelsen.

(tkr netto, inkl interna transaktioner)	Version 1	Version 1	Förändr jmf version 1		Version 2	Version 2
DRIFTREDOVISNING, netto	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Barn- och utbildningsnämnden	-795 300	-831 200	2 800	4 800	-792 500	-826 400
Socialnämnden	-517 150	-537 000	2 000	3 700	-515 150	-533 300
Kultur- och fritidsnämnden	-37 400	-38 500	150	300	-37 250	-38 200
Byggnadsnämnden inkl bost.anp	-9 460	-9 740	140	240	-9 320	-9 500
Miljönämnden	-3 030	-3 140	30	50	-3 000	-3 090
Teknisk nämnd	-17 310	-17 830	800	2 700	-16 510	-15 130
-- Tekniska balansenheter Renhålln.	0	0	0	0	0	0
Central politisk organisation	-11 190	-12 570	200	400	-10 990	-12 170
Revisionen	-1 055	-1 080	0	0	-1 055	-1 080
Överförmyndaren	-1 890	-1 960	0	0	-1 890	-1 960
<u>Kommunstyrelsen</u>						
- Kommunledningskontor	-79 470	-81 130	250	600	-79 220	-80 530
- Brandförsvaret	-24 050	-24 710	0	0	-24 050	-24 710
- Gem medlemsavgifter Ekerö	-1 720	-1 790	0	0	-1 720	-1 790
Ks - Budgetmarginal	-6 000	-6 000	1 500	4 000	-4 500	-2 000
Ks - Gem avräkningskonton	3 300	2 000	0	0	3 300	2 000
- Infrastrukturbidrag statlig	-2 600	-2 600	0	0	-2 600	-2 600
Ks - Reavinst försäljningar	20 000	20 000	0	0	20 000	20 000
Verksamhetens nettokostnader	-1 484 325	-1 547 250	7 870	16 790	-1 476 455	-1 530 460

Inriktningen för åren 2017-2018 är baserad på samma uppdrag som år 2016 men med volym- och prisutveckling. Förändringar i befolkningsprognosen särskilt avseende målgruppen barn och unga har betydelse. De sammanlagda beräkningarna visar i sin version 1 att mål om årets resultat inte nås – minst 1 procent med strävan mot 2 procent. Årets resultat år 2017 enligt version 1 är överskott 11,8 mkr eller 0,8 procent med verksamhetens kostnader beräknade till

1 484 mkr, inklusive en budgetmarginal om 6 mkr. För år 2018 har kostnaden beräknad utifrån en mer övergripande nivå per budgettitel och i förhållande till de beskrivna förutsättningarna i övrigt. Resultatet för 2018 är ytterligare försämrade och med en kostnadsnivå för verksamheten enligt version 1 på 1 547 mkr innebär det ett beräknat negativt årets resultat.

Det föreligger behov om ytterligare intäktsförstärkningar och/ eller kostnadsreduceringar för en ekonomi i balans i flerårsplanen. Matematiskt för att uppnå lägsta-nivån om årets resultat 1 procent, och förutsatt allt annat lika, kan behoven beräknas till 3,4 mkr år 2017 och 21 mkr år 2018. Avgörande förändring vad gäller de ekonomiska förutsättningarna för planperioden 2016-2018 är förändringen i inkomstutjämningsystemet. År 2018 är i och för sig ganska långt fram i tiden men planeringsmässigt bör förberedelse ske för ställningstagande nu, eller inför ett senare, om vilka prioriteringar som måste göras för att reducera kostnaderna eller göra intäktsförstärkningar om inte de ekonomiska förutsättningarna förändras i positiv riktning.

För att i den fortsatta budgetprocessen belysa kostnadsfördelning och prioriteringar föreslås att nämnderna avseende de två sista åren i planperioden ska presenteras förslag till budget på två olika beloppsnivåer och vara inom budgetram version 1 samt med ett alternativt förändringsförslag på den nivå som återfinns som inriktningsbudget version 2.

Kompletterande information om uppbyggnad av budgetramar med förändringar jämfört ramar i inriktningsbudget 2016-2017 för nämnder och Kommunstyrelsen finns i tabell i bilaga 3.

7.3 Kalkylförutsättningar för det fortsatta budgetarbetet

I det fortsatta budgetarbetet ska följande antaganden ligga till grund för beräkningarna:

Prisutveckling

För varor och tjänster, antaganden för kostnadsberäkningen fastställs av respektive budgetansvarig. Orsaken är att utvecklingen kan vara väldigt olika inom olika områden beroende på marknaden. I vissa fall är kostnadsuppräknings uttryckta i avtal med leverantör. Vissa kostnader kan även vara frysta och ingen prisuppräkning att vänta och kostnader kan även minska.

Viss vägledning i den egna bedömningen kan fås från de prognoser som återfinns i SKL:s antaganden om budgetförutsättningar (april 2015).

- Konsumentpris KPI årlig förändring: år 2015 plus 0,1 procent, år 2016 plus 1,5 procent och lägre än bedömningen som gjordes för ett år sedan. För år 2017 är bedömningen i år högre än förra året, plus 3,3 procent och uppgiften om år 2018 är plus 3,0 procent.
- Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) är ett sammanvägt prisindex över förändrade arbetskraftskostnader (inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjusteringar) och kostnader för övrig förbrukning. Prognos för årlig prisförändring är 2,3 procent år 2014 och för år 2015 är året bedömning lägre än förra året 2,6 procent. För kommande år är bedömningarna desamma som för ett år sedan. 3,1 procent år 2016 och 3,0 procent år 2017. År 2018 är prognosticerad till 3,1 procent.

Personalkostnader

I de fall vare sig KPI eller PKV eller annan bedömning om prisutveckling på köpt vara eller tjänst är aktuell ska 2,7 procent beräknas som årlig lönekostnadsutveckling under planperioden. Det ligger till grund som kalkylmässig nivå i beräkning för personalbudget och ersättningsnivåer.

Ekerö kommun tillämpar differentierad lönesättning och har decentraliserat budgetansvar. De övergripande direktiven för budgetberäkningar hanterar inte någon skillnad mellan olika yrkesgrupper. I samband med budgetberäkningar har ansvariga chefer att inom given ekonomisk ram hantera eventuell löneglidning. I de fall gemensamma övergripande beslut tas för eventuella satsningar på specifika yrkesgrupper måste de finansieras genom effektivisering av verksamhet, omdisponering inom ekonomisk ram eller med statsbidrag för ändamålet om sådant finns att ansöka om. Detta under förutsättning av att något annat beslut inte tas med bäring på tillkommande finansiering av budgetram.

PO-pålägget (schablon som kostnadspåslag på löner som ska täcka kostnaden för arbetsgivaravgifter, avtalade försäkringar, omställningsfond och pensionsavsättningen) är år 2015 40,2 procent. I enlighet med vad som ingick i inriktningsbudgeten ska den beräknas till 40,4 procent vardera år 2016 och 2017. För år 2018 ska po-pålägget kalkyleras till 40,7 procent. Beräkningsmässigt är nivån 2018 något undervärderad som följd av KPA:s prognos över kommunens kostnader för förmånsbestämd pension och en ytterligare höjning kommer att övervägas i nästa års planeringsförutsättningar.

För förtroendevalda – ej heltid - kvarstår samma nivå 32, 42 procent som år 2015.

I inriktningsbudget och budgetberäkningar har inte tidigare tagits någon hänsyn till differentierade arbetsgivaravgifter relaterat den anställdes ålder. Regeringens förslag om slopande av reducerad avgift för unga har därför ingen påverkan på budgetförutsättningarna.

Internränta

Ska kalkylmässigt uppgå till 3,7 procent från och med år 2016. Det slår igenom i kapitaltjänstkostanden och då även på tidigare bokförda värden. Detta är ytterligare en sänkning från nivå 2015 om 3,9 procent, år 2014 om 4,5 procent (tidigare 5,5 procent) och är i linje med prognos för Ekerö kommuns genomsnittliga ränta 2016.

Förändringen är egentligen kostnadsneutral inom den kommunala organisationen. Men förändringen slår igenom i flera olika led. Lägre kapitaltjänstkostnader sänker nettointäkten på gemensamma avräkningskonton. Det som följd av att fastighetskontoret får lägre kapitaltjänstkostnader för alla sina fastigheter och övriga anläggningar. De verksamhetslokaler som ingår i internhyressystemet får lägre kapitaltjänstkostnad. Hyresnivån förändras som följd av lägre kapitaltjänstkostnad. Hyresnivåerna ska även beakta bland annat driftkostnad och avskrivning av gjorda investeringar. För nämnden/ utförarna eventuell positiv ekonomisk effekt på de interna hyresnivåerna av sänkt internränta får utvisas i det fortsatta budgetarbetet.

Riktade statsbidrag

Allt fler och i större omfattning finns statsbidrag att söka för olika verksamheter och särskilda satsningar eller förändringar i verksamhetens inriktning. Planeringsförutsättningar och budgetramar hanterar nettokostnader och beaktar därmed inte förändrade bruttokostnader som följd av att verksamhet helt eller delvis finansieras med riktade statsbidrag. Ansvar för beslut om ansökan om statsbidrag och hanteringen åvilar nämnden och operativt ansvarigt tjänstemannakontor.

Då statsbidragen kan vara väsentliga för analys av verksamhetens innehåll och totala uppdrag ska i förslag till budget framgå riktade statsbidrags omfattning och vad de avser och vilka resultat/ uppdrag inom verksamheten att nå.

Bilaga 1 - Ekonomisk prognos med budgetramar 2016 med inriktning för åren 2017-2018

(tkr netto, inkl interna transaktioner)	Utfall 2014		Budget 2015	Prognos (per mars)		Förslag ram 2016
	Netto	Avvik		Helår netto	Avvik	
DRIFTREDOVISNING, netto						
<u>Nämnder, Kommunstyrelsen & övr budgettitlar</u>						
Barn- och utbildningsnämnden	-690 837	10 543	-728 800	-726 900	1 900	-764 700
-Kommunal förskola/skola	2 375	2 375	0	-1 560	-1 560	
Socialnämnden	-428 441	23 294	-471 620	-470 120	1 500	-495 300
Kultur- och fritidsnämnden	-34 559	101	-35 600	-35 600	0	-36 600
Byggnadsnämnden inkl bost.anp	-9 175	-55	-9 770	-10 470	-700	-10 230
Miljönämnden	-3 091	-201	-2 820	-2 820	0	-2 920
Teknisk nämnd	-26 405	-10 865	-15 670	-18 770	-3 100	-17 540
-- Tekniska balansenhet Renhålln.	0	0	0	0	0	0
Central politisk organisation	-10 030	410	-11 765	-10 965	800	-11 040
Revisionen	-891	137	-1 055	-1 035	20	-1 055
Överförmyndaren	-1 432	323	-1 795	-1 695	100	-1 835
<u>Kommunstyrelsen</u>						
- Kommunledningskontor	-63 563	982	-71 970	-71 470	500	-77 370
- Brandförsvaret	-22 267	-14	-22 800	-22 785	15	-23 420
- Gem medlemsavgifter Ekerö	-1 433	72	-1 685	-1 650	35	-1 685
Ks - Budgetmarginal	-3 689	-539	-6 458	0	6 458	-6 935
Ks - Gem avräkningskonton	-317	-6 817	3 800	11 880	8 080	5 300
- Infrastrukturbidrag statlig	-2 600	0	-2 600	-2 600	0	-2 600
Ks - Produktionsorganisation	-3 704	-3 704	0	-2 490	-2 490	
Ks - Reavinst försäljningar	24 262	4 262	20 000	20 200	200	20 000
Verksamhetens nettokostnader	-1 275 799	20 303	-1 360 608	-1 348 850	11 760	-1 427 930
Skatteintäkter	1 227 973	7 073	1 283 400	1 289 611	6 211	1 361 800
Generella bidrag	62 412	112	57 200	51 031	-6 169	48 200
Fastighetsavgift	48 218	-82	52 400	51 158	-1 242	52 000
S:a Skatt, gen bidrag, fastighetsavg	1 338 603	7 103	1 393 000	1 391 800	-1 200	1 462 000
Finansiella intäkter	1 855	355	2 600	6 230	3 630	1 230
Finansiella kostnader	-17 851	3 559	-16 730	-16 000	730	-14 300
Summa Finansnetto	-15 996	3 914	-14 130	-9 770	4 360	-13 070
Årets resultat:	46 810	31 320	18 262	33 180	14 917	21 000
% av skatt, generella bidrag, fastigh.avg	3,5%		1,3%	2,4%		1,4%

Not: Utfall 2014 för Tekniska nämnden inkluderar 9 mkr i särskild satsning på fastighet-er/lokaler/utemiljö/infrastruktur för ett "vackrare, tryggare Ekerö" i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut om årsredovisning 2013. Barn- och utbildningsnämndens utfall 2014 inkluderar 1 mkr från samma beslut. Dessa kostnader som är utöver årsbudget finansieras med definierat öronmärkt eget kapital och hanteras i balanskravsanalysen.

Prognos 2014 avser helårsprognos per mars. I de kommunala utförarorganisationernas prognos 2015 är 1,8 mkr inom kommunala förskolor och skolor och 0,3 mkr inom produktionsområde kultur av redovisat underskott kostnader för särskilda satsningar/projekt inom produktionsområdenas resultatenheter/ sekt-ioner som är i enlighet med Ekerö kommuns reglemente om hantering av över- och underskott över års-skiftet.

Sida 2 av bilaga 1 Ekonomisk prognos med budgetramar inriktning för åren 2017-2018 i två nivåer

(tkr netto, inkl interna transaktioner)	Förslag ram version 1		Förändr ver 2 jmf ver 1		Förslag ram version 2	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
DRIFTREDOVISNING, netto						
Barn- och utbildningsnämnden	-795 300	-831 200	2 800	4 800	-792 500	-826 400
Socialnämnden	-517 150	-537 000	2 000	3 700	-515 150	-533 300
Kultur- och fritidsnämnden	-37 400	-38 500	150	300	-37 250	-38 200
Byggnadsnämnden inkl bost.anp	-9 460	-9 740	140	240	-9 320	-9 500
Miljönämnden	-3 030	-3 140	30	50	-3 000	-3 090
Teknisk nämnd	-17 310	-17 830	800	2 700	-16 510	-15 130
-- Tekniska balansenhet Renhålln.	0	0			0	0
Central politisk organisation	-11 190	-12 570	200	400	-10 990	-12 170
Revisionen	-1 055	-1 080			-1 055	-1 080
Överförmyndaren	-1 890	-1 960			-1 890	-1 960
Kommunstyrelsen						
- Kommunledningskontor	-79 470	-81 130	250	600	-79 220	-80 530
- Brandförsvaret	-24 050	-24 710			-24 050	-24 710
- Gem medlemsavgifter Ekerö	-1 720	-1 790			-1 720	-1 790
Ks - Budgetmarginal	-6 000	-6 000	1 500	4 000	-4 500	-2 000
Ks - Gem avräkningskonton	3 300	2 000			3 300	2 000
- Infrastrukturbidrag statlig	-2 600	-2 600			-2 600	-2 600
Ks - Reavinst försäljningar	20 000	20 000			20 000	20 000
Verksamhetens nettokostnader	-1 484 325	-1 547 250	7 870	16 790	-1 476 455	-1 530 460
Skatteintäkter	1 422 550	1 482 300			1 422 550	1 482 300
Generella bidrag	38 450	29 400			38 450	29 400
Fastighetsavgift	52 900	53 800			52 900	53 800
S:a Skatt, gen bidrag, fastighetsavg	1 513 900	1 565 500			1 513 900	1 565 500
Finansiella intäkter	1 230	1 230			1 230	1 230
Finansiella kostnader	-19 040	-24 830			-19 040	-24 830
Summa Finansnetto	-17 810	-23 600			-17 810	-23 600
Årets resultat:	11 765	-5 350	7 870	16 790	19 635	11 440
% av skatt, generella bidrag, fastigh.avg	0,8%	-0,3%			1,30%	0,73%

Bilaga 2 - Prognos skatteintäkter, generella bidrag och kommunal fastighetsavgift

(Cirkulär 15:15 med tillägg) tkr	Utfall 2013	Utfall 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Skatteintäkter (19,23 %)	1 183 090	1 230 632	1 281 300	1 289 068	1 360 383	1 421 072	1 480 760
Skattevxl SLL (0,02%)					1 417	1 478	1 540
Slutavräkning	-5 745	-2 659	2 100	543	0	0	0
Summa skatteintäkter	1 177 345	1 227 973	1 283 400	1 289 611	1 361 800	1 422 550	1 482 300
Inkomstutjämning	-57 492	-53 065	-50 900	-55 126	-56 836	-58 310	-57 734
Förändrad inkomstutj					-25 764	-27 190	-28 696
Kostnadsutjämning	64 795	69 035	64 000	63 835	72 700	73 580	74 548
Antagande ändrade priser					0	2 400	4 700
Förändr BO-modell					4 614	4 668	4 728
Förändring IFO-modell					-2 914	-2 948	-2 986
Införandebidrag tidigare					0	0	0
Införandebidrag förändr ink.utj					13 350	7 800	2 150
Regleringsbidrag/-avgift	11 887	6 104	2 400	-1 031	-6 416	-11 933	-19 406
Nytt ramanslag aug-dec 2015				1 997			
Regleringspost förändr ink utj					5 666	5 733	5 807
Strukturbidrag					0	0	0
Summa kommunal utjämning	19 190	22 074	15 500	9 675	4 400	-6 200	-16 889
LSS- utjämningsbidrag	37 462	40 338	41 700	41 356	43 800	44 300	44 900
Eff utjm av skattevxl SLL					0	350	1 390
Summa skatt och utjämning	1 233 997	1 290 385	1 340 600	1 340 642	1 410 000	1 461 000	1 511 700
Kommunal fastighetsavgift	48 472	48 218	52 400	51 158	52 000	52 900	53 800
TOTALT	1 282 470	1 338 603	1 393 000	1 391 800	1 462 000	1 513 900	1 565 500

Antal invånare 1.11 året innan	26 085	26 309	26 540	26 631	26 980	27 300	27 650
Årlig förändring invånare, procent	1,44%	0,86%	0,88%	1,22%	1,31%	1,19%	1,28%
Uppräkningsfaktor rikets skatteunderlag, SKL	3,9%	3,5%	4,7%	5,0%	5,4%	4,3%	4,2%

Bilaga 3 - Förslag budgetramar 2016-2017 med förändringar jämfört inriktningsbudgeten

Belopp med (-) = ökade kostnader /minskade intäkter

Belopp med (+) = minskade kostnader / ökade intäkter

(tkr)		ÅR 2016	ÅR 2017
Barn- och utbildningsnämnden	S:a	-764 700	-795 300
Nettokostnadsram enligt inriktning		-755 650	-786 500
Demografi - snitt förändring antal fsk-skola-gy (jmf inriktningsbudget förändringar i bef.prognos)		-7 668	-7 362
Anpassning ram för finansiering av beslutade 100 sommarjobb		-300	-308
Beslut finns om höjda maxtaxor bo-avgifter 1.7.2015. Högre intäktr men lägre riktat statsbidrag		0	0
VP 2015 Avskaffat vårdnadsbidrag		500	500
Förstärkt ersättning anslag/peng tilläggsbel & ev ek.adm stöd		-1 600	-1 600
Avrundning		18	-30
Socialnämnden	S:a	-495 300	-517 150
Nettokostnadsram enligt inriktning		-492 390	-514 200
VP 2015 Höjd maxtaxa avgifter äldreomsorg		340	345
VP 2015 Antagande eff på nivå ekonomiskt bistånd, olika reformer		50	50
HSL för LSS gruppbostad & daglig verksamhet		-3 260	-3 340
Avrundning		-40	-5
Kultur- och fritidsnämnden	S:a	-36 600	-37 400
Nettokostnadsram enligt inriktning		-36 600	-37 400
Byggnadsnämnden inkl bostadsanpassning	S:a	-10 230	-9 460
Nettokostnadsram enligt inriktning		-9 530	-9 460
Insats 1 år för att komma ikapp med ärenden som ger låga avg.intäkter		-700	
Avrundning			
Miljönämnden	S:a	-2 920	-3 030
Nettokostnadsram enligt inriktning		-2 920	-3 030
Tekniska nämnden	S:a	-17 540	-17 310
Nettokostnadsram enligt inriktning		-16 700	-17 780
Omdisp resurs för all personal säkerhet, org och p-kostn inom klk		456	468
Uppdrag framtagande av dagvattenstrategi		-500	
Projekt "fastighetsekonomi" TN+KS - arbetsrutiner o kompetens mm fullfölja och nya runt komponentavskrivn, invest proj redov, exploateringredovisn		-800	
Avrundning		5	2
Central politisk organisation	S:a	-11 040	-11 190
Nettokostnadsram enligt inriktning		-11 040	-11 190
Revisionen	S:a	-1 055	-1 055
Nettokostnadsram enligt inriktning		-1 055	-1 055

Sid 2 av Bilaga 3

Belopp med (-) = ökade kostnader /minskade intäkter

Belopp med (+) = minskade kostnader / ökade intäkter

(tkr)		ÅR 2016	ÅR 2017
Överförmyndaren	S:a	-1 835	-1 890
Nettokostnadsram enligt inriktning		-1 835	-1 890
KS Kommunledningskontor	S:a	-77 370	-79 470
Nettokostnadsram enligt inriktning		-74 610	-76 980
Omdisp resurs för all personal säkerhet, org och p-kostn fr TN		-456	-468
Ekerö direkt förstärkning för att motsvara efterfråga socialtjänst		-600	-616
Fortsatt digitalisering - nät, försörjning och support enheter, eFörvaltning		-700	-800
Projekt ny översiktsplan, antagande del av externa utredningar		-1 000	-600
Avrundning		-4	-6
KS Brandförsvaret	S:a	-23 420	-24 050
Nettokostnadsram enligt inriktning		-23 410	-24 020
Korr, antaganden beräkning internhyror och sbff medl.avg		-10	-30
KS Gem medlemsavg	S:a	-1 715	-1 750
Nettokostnadsram enligt inriktning		-1 715	-1 750
(IKE 30 tkr upphör 1.7.2014 fortsatt kvar. Risk nivå SKL avg)			
KS Budgetmarginal	S:a	-6 935	-6 000
Nettokostnadsram enligt inriktning		-6 118	-6 083
Nivåjustering		-817	83
KS Gemensamma avräkningskonton	S:a	5 300	3 300
Nettokostnadsram enligt inriktning		5 500	5 000
Förnyade beräkningar pensioner, arbetsgivar-avg och internränta		-200	-1 700
KS Gem. Avr.kto medfinan statlig infrastrukt	S:a	-2 600	-2 600
Nettokostnadsram enligt inriktning		-2 600	-2 600
KS Försäljningar	S:a	20 000	20 000
Nettokostnadsram enligt inriktning		20 000	20 000

Bilaga 4 - Ekerö kommuns befolkningsprognos

Ålder / År	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
0-5	2 226	2 219	2 197	2 196	2 239	2 261	2 282	2 341	2 394	2 452	2 501	2 539
6-9	1 742	1 808	1 854	1 898	1 859	1 857	1 853	1 855	1 903	1 929	1 950	1 990
10-12	1 274	1 289	1 314	1 317	1 375	1 404	1 465	1 468	1 439	1 429	1 446	1 477
13-15	1 027	1 070	1 151	1 232	1 259	1 283	1 288	1 345	1 374	1 433	1 436	1 410
16-18	983	957	962	1 003	1 033	1 105	1 177	1 204	1 230	1 237	1 288	1 314
19-24	1 755	1 697	1 641	1 560	1 532	1 514	1 511	1 562	1 633	1 706	1 740	1 784
25-44	6 114	6 202	6 240	6 228	6 241	6 263	6 299	6 420	6 530	6 656	6 786	6 879
45-64	6 935	7 063	7 158	7 314	7 495	7 651	7 813	7 943	8 063	8 183	8 235	8 308
65-79	3 467	3 545	3 636	3 667	3 692	3 731	3 739	3 785	3 826	3 813	3 853	3 852
80-100	832	848	893	955	997	1 060	1 136	1 181	1 241	1 356	1 462	1 585
Totalt	26 355	26 698	27 048	27 369	27 721	28 128	28 562	29 104	29 633	30 195	30 697	31 138

Årlig förändring i åldersklasser, antal

Ålder / År	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
0-5	-24	-7	-22	-1	43	22	21	59	53	58	49	38
6-9	33	66	46	44	-39	-2	-4	3	48	26	21	40
10-12	95	15	25	3	58	29	62	2	-29	-9	17	31
13-15	26	43	81	81	27	24	5	57	30	59	3	-26
16-18	-129	-26	5	41	30	72	72	27	26	8	51	26
19-24	4	-58	-56	-81	-28	-18	-3	52	70	73	34	44
25-44	0	88	38	-12	13	22	36	121	110	127	130	93
45-64	53	128	95	156	181	155	162	131	120	120	52	73
65-79	123	78	91	30	25	39	8	46	42	-13	40	-1
80-100	14	16	45	62	43	62	77	45	60	114	106	123
Totalt	195	343	350	321	352	407	435	542	529	562	502	440

Årlig förändring i åldersklasser, procent

Ålder / År	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
0-5	-1,1	-0,3	-1,0	-0,1	1,9	1,0	0,9	2,6	2,3	2,4	2,0	1,5
6-9	1,9	3,8	2,5	2,4	-2,1	-0,1	-0,2	0,1	2,6	1,4	1,1	2,1
10-12	8,1	1,2	1,9	0,2	4,4	2,1	4,4	0,2	-2,0	-0,7	1,2	2,1
13-15	2,6	4,2	7,6	7,0	2,2	1,9	0,4	4,4	2,2	4,3	0,2	-1,8
16-18	-11,6	-2,6	0,5	4,3	3,0	7,0	6,5	2,3	2,1	0,6	4,1	2,0
19-24	0,2	-3,3	-3,3	-4,9	-1,8	-1,2	-0,2	3,4	4,5	4,5	2,0	2,5
25-44	0,0	1,4	0,6	-0,2	0,2	0,3	0,6	1,9	1,7	1,9	1,9	1,4
45-64	0,8	1,8	1,3	2,2	2,5	2,1	2,1	1,7	1,5	1,5	0,6	0,9
65-79	3,7	2,2	2,6	0,8	0,7	1,1	0,2	1,2	1,1	-0,4	1,0	0,0
80-100	1,7	1,9	5,3	6,9	4,5	6,3	7,2	3,9	5,1	9,2	7,8	8,4
Totalt	0,7	1,3	1,3	1,2	1,3	1,5	1,5	1,9	1,8	1,9	1,7	1,4

Förändring antal i den nya befolkningsprognosen från april 2015 jämfört föregående års prognos (april 2014)

Ålder / År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0-5	38	60	44	32	16	17	30	39	69	92
6-9	41	66	71	72	70	55	46	51	56	72
10-12	-6	4	17	27	42	49	62	56	60	53
13-15	-2	-9	-14	-14	-9	3	15	31	41	54
16-18	-5	5	0	-17	-28	-32	-29	-23	-6	5
19-24	-23	-22	-49	-73	-80	-84	-84	-83	-66	-62
25-44	145	185	97	15	-64	-112	-108	-112	-48	2
45-64	16	14	-10	-32	-42	-56	-63	-61	-41	-40
65-79	9	18	14	1	-8	-22	-32	-38	-41	-40
80-100	-15	-12	-12	-10	-6	-3	4	6	13	16
Totalt	197	307	158	3	-111	-183	-159	-134	38	152

I befolkningsprognosen som används för den ekonomiska planeringen är hänsyn tagen till befolkningsökning som följd av utbyggnadstakt på antal bostäder.

Bostadsbyggnadsprognos. antal bostäder	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
Småhus inom plan	75	55	75	110	95	80	55	90	105	95
Småhus utom plan	40	30	20	10	10	5	5	5	5	5
Flerbostadshus	0	30	30	20	55	135	165	130	80	65
Totalt	115	115	125	140	160	220	225	225	190	165

Förra årets prognos: 95 205 220 225 225 225 215 165 165

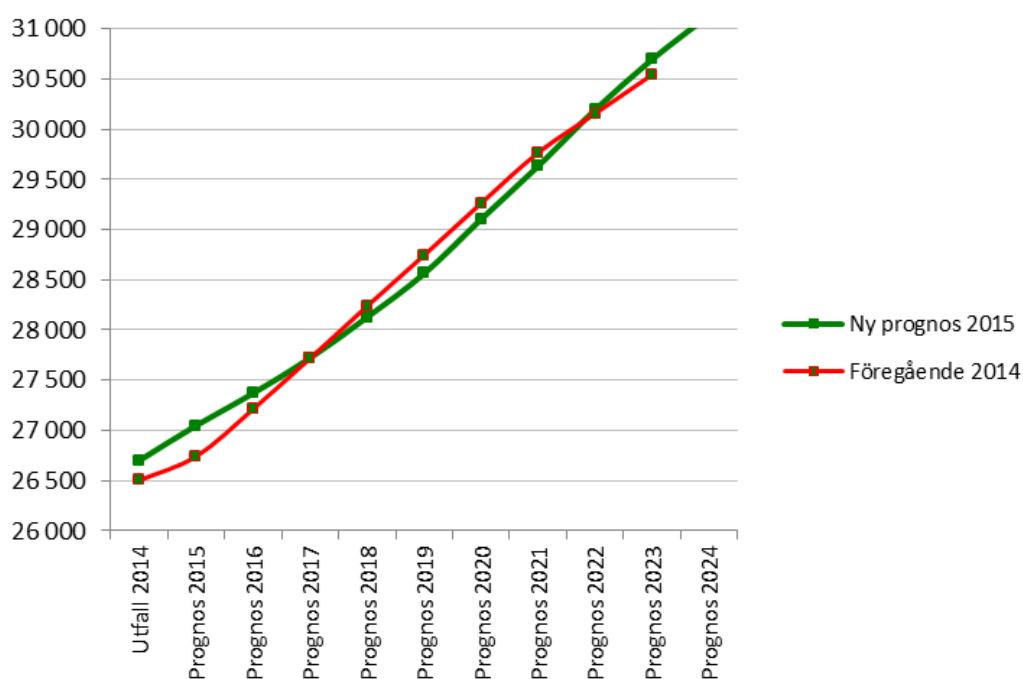
Befolkningsprognosen finns även mer detaljerad på olika områden i kommunen och används bland annat vid kapacitetsbedömningar för behov av grundskola.

Ny befolkningsprognosen jämfört med förra årets befolkningsprognos

Den nya befolkningsprognosen för perioden 2014-2024 från april 2015 visar en större befolkningsökning 2015-2016. Delvis som följd av utfall 2014. Prognos 2017 är i överensstämmelse med förra årets prognos. Därefter är utvecklingen lägre kommande år. En direkt följd av förändringarna i bostadsbyggnadsprognosen.

	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023
Ny prognos 2015	26 698	27 048	27 369	27 721	28 128	28 562	29 104	29 633	30 195	30 697
Föregående 2014	26 501	26 741	27 211	27 718	28 238	28 746	29 263	29 767	30 156	30 546
Skillnad	197	307	158	3	-111	-183	-159	-134	38	152

Ny befolkningsprognos totalt jämfört föregående år

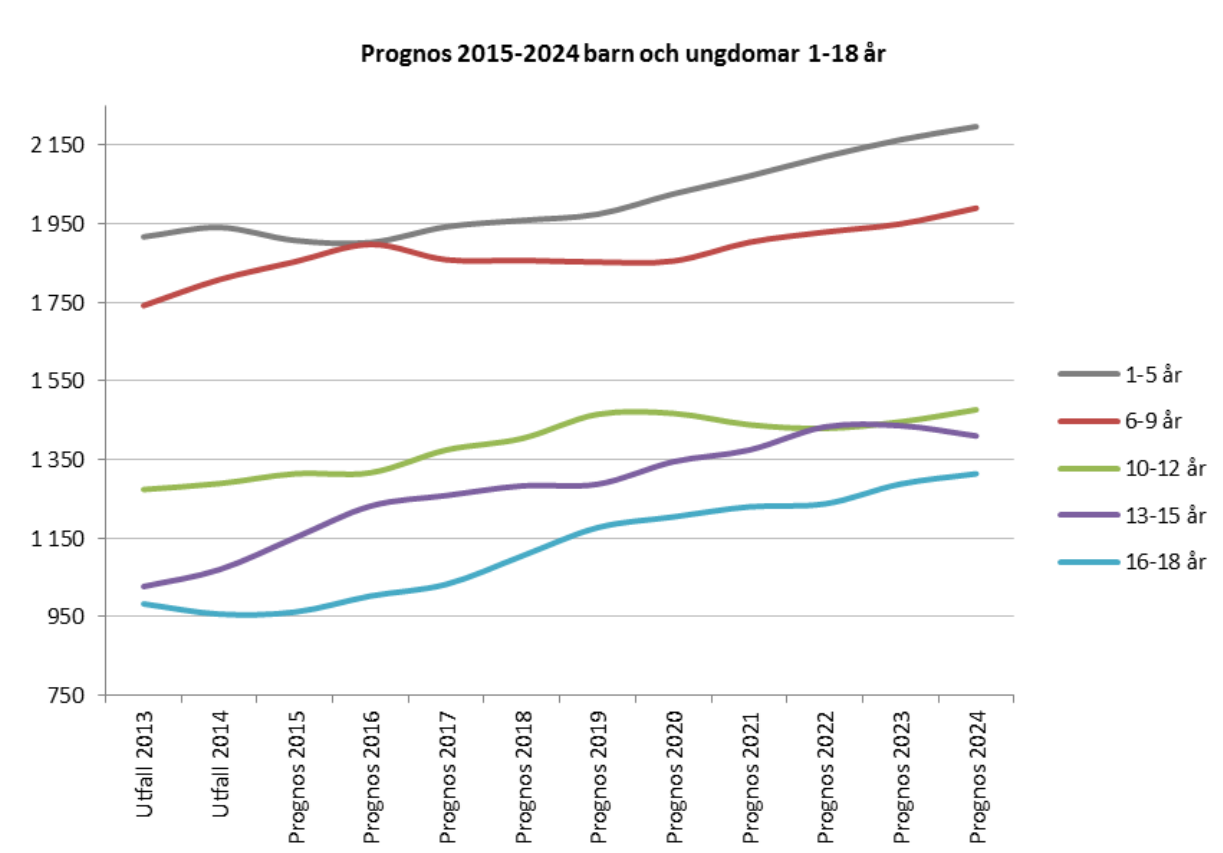

Befolkningsprognos och verksamhetsvolym

En stor del av kommunens verksamhetskostnader utgår från antalet invånare och deras ålderssammansättning. Men det är inte bara demografin som styr över hur verksamhetens omfattning utvecklas. Hur många brukare som verksamheten och ekonomiska ramar behöver anpassas för och till vilka behov är andra bedömningar som måste göras. En betydande faktor för uppbyggnaden av kommunens budget för verksamhetskostnader är just bedömningen av volymerna och deras utveckling över tid inom olika verksamhetsområden. Det är ett ansvar som i första hand åvilar kommunens beställarkontor.

Befolkningsprognos barn och ungdomar

	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
1-5 år	1 917	1 941	1 908	1 903	1 943	1 959	1 975	2 026	2 071	2 121	2 164	2 198
6-9 år	1 742	1 808	1 854	1 898	1 859	1 857	1 853	1 855	1 903	1 929	1 950	1 990
10-12 år	1 274	1 289	1 314	1 317	1 375	1 404	1 465	1 468	1 439	1 429	1 446	1 477
13-15 år	1 027	1 070	1 151	1 232	1 259	1 283	1 288	1 345	1 374	1 433	1 436	1 410
16-18 år	983	957	962	1 003	1 033	1 105	1 177	1 204	1 230	1 237	1 288	1 314
Tot 1-18 år	6 943	7 065	7 189	7 352	7 467	7 608	7 758	7 898	8 018	8 150	8 285	8 389
Årlig förändring:		122	124	163	115	140	150	140	120	133	134	105
, procent		1,8	1,8	2,3	1,6	1,9	2,0	1,8	1,5	1,7	1,6	1,3

Ny befolkningsprognos 1-18 år jämfört med föregående

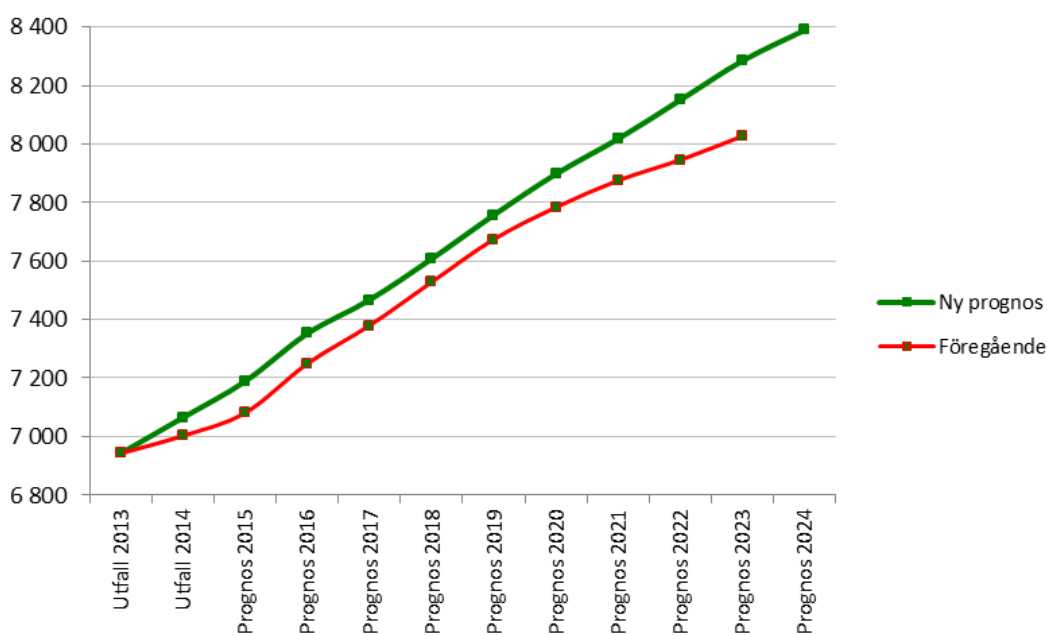
Föregående års prognos ingår som förutsättning i inriktning för budget i budgetram 2016-2017

För hela målgruppen 1-18 år som i första hand är Barn- och utbildningsnämndens verksamheter är antalet det väsentligt fler totalt i målgruppen i den nya prognosen än vad som var fallet i förra årets prognos. Jämfört indata i inriktningsbudget 2016-2017 något fler i förskola men särskilt många fler i åldersgruppen 6-9 år, dvs förskoleklass och yngre skolår samt fritidshem. Möjligen kan det hänga ihop med att den avgörande största förändringen av befolkningssammansättningen i utfall 2014 och prognos 2015 är invånare i åldersgruppen 25-44 år, det vill säga flertalet föräldrar med barn i skolåldern? Även i år visar nya prognosen en nedrevidering av antalet ungdomar i gymnasieålder men även för äldre grundskolebarn.

Barn- och ungdomar - jämförelse befolkningsprognos

Tot 1-18 år	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
Ny prognos	6 943	7 065	7 189	7 352	7 467	7 608	7 758	7 898	8 018	8 150	8 285	8 389
Föregående	6 943	7 003	7 081	7 249	7 380	7 528	7 675	7 784	7 876	7 946	8 027	
Skillnad		62	108	103	88	79	83	114	142	204	257	

Ny befolkningsprognos 1-18 år jämfört föregående års prognos

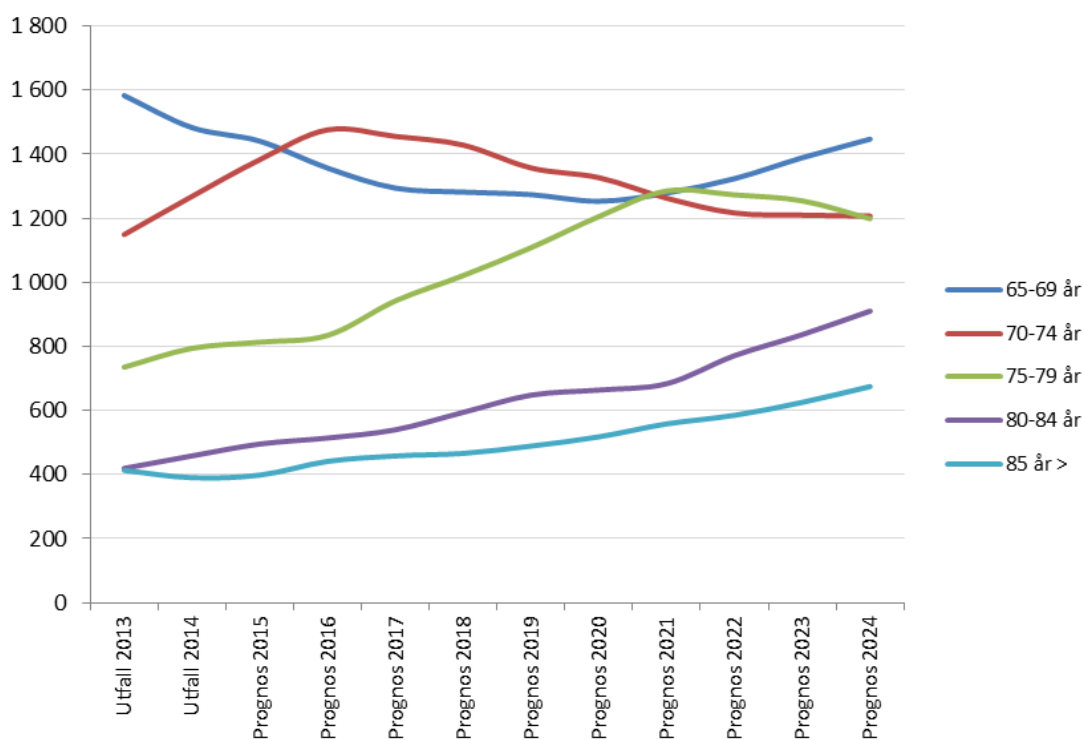
Skillnad nya årets prognos jämfört förra årets - planperioden 2015-2018

Ålder / År	Prognos 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
1-5	35	43	28	20	5
6-9	0	41	66	72	70
10-12	-6	4	17	27	42
13-15	0	-2	-9	-14	-9
16-18	-5	5	0	-17	-28
Totalt	0	62	108	88	79

Befolkningsprognos äldre Ekeröinvånare

	Utfall 2013	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024
65-69 år	1 583	1 483	1 441	1 357	1 294	1 281	1 274	1 253	1 278	1 324	1 389	1 447
70-74 år	1 149	1 268	1 383	1 476	1 455	1 428	1 357	1 327	1 263	1 216	1 210	1 207
75-79 år	735	794	813	834	942	1 021	1 108	1 205	1 285	1 273	1 254	1 198
80-84 år	419	458	495	514	540	594	648	664	683	771	837	910
85 år >	413	390	398	441	458	466	489	517	558	585	625	675
Tot 65+	4 299	4 393	4 530	4 621	4 689	4 790	4 875	4 966	5 068	5 169	5 315	5 437
Årlig förändring:		94	137	92	67	102	85	91	102	101	146	122
, procent		2,2	3,1	2,0	1,5	2,2	1,8	1,9	2,1	2,0	2,8	2,3

Befolkningsprognos 2015-2024 äldre Ekeröinvånare

Skillnad nya årets prognos jämfört förra årets - planperioden 2015-2018

	Utfall 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
65-69 år	-6	1	-9	-11	-11
70-74 år	18	11	13	-3	-12
75-79 år	-3	6	10	15	14
80-84 år	0	2	-5	-6	-4
85 år >	-15	-14	-6	-4	-2
Tot 65+	-6	6	2	-8	-15

Bilaga 5 - Jämförelse med andra kommuner

Ekerös kostnader jämfört med andra

Att många av Ekerös invånare är unga avspeglar sig även i hur resurserna fördelas i budgeten. Mer än halva nettobudgeten, 54 procent, är styrd till Barn- och utbildningsnämnden. Ekerö har historiskt sett en ganska stor andel verksamhet för personer med funktionsnedsättning jämfört många andra kommuner i Stockholms län. Andelen äldre invånare är fortfarande relativt liten och kostnaden för verksamheten har därför tagit mindre del i anspråk. Kostnaden för äldreomsorgen ökar successivt sedan en tid genom att antalet brukar blir allt fler och behoven ökar. Under de senaste åren har vi sett en kostnadsökning för verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen.

Den officiella ekonomiska statistiken för landets kommuner säger ingenting om kostnadsnivån i respektive kommun är "rätt eller fel" utifrån befolkningssammansättning, ambitionsnivå, kvalitet, effektivitet eller andra lokala förutsättningar. Kostnaderna avser utfall per år och invånare utan hänsyn till årets resultat eller avvikelse mot budgeterade kostnader. Kostnaderna för 2014 finns i verktyget Kolada, databas på internet, men jämförelser finns ännu inte med andra. Möjlighet till jämförelser med andra blir successivt tillgängliga under året. I denna stund finns jämförande statistik endast fram till 2013.

Kostnad per invånare

År 2013 var den totala kostnaden för den kommunala verksamheten i Ekerö kommun 47 510 kronor per invånare. Jämfört med alla 290 kommuner i Sverige har Ekerö "plats" 132 lägst kostnad för verksamheten.

Ekerös kostnad för räkenskapsåret 2014 är 48 683 kronor per invånare. Kostnaden har utvecklats med 1 173 kronor eller 2,5 procent jämfört år 2013.

Placering "lägst kostnad" i riket	År	År				
		2013	2012	2011	2010	2009
Ekerö, placering i riket		132	126	120	145	141
Ekerö	kr/inv	47 510	46 501	44 942	44 369	43 311
Stockholms län	kr/inv	44 371	43 790	42 181	41 048	40 042
riket	kr/inv	48 646	47 673	46 179	44 823	43 919
<u>Årlig förändring av kr/inv</u>						
Ekerö	procent	2,2	3,5	1,3	2,4	1,4
Stockholms län	procent	1,3	3,8	2,8	2,5	1,7
Riket	procent	2,0	3,2	3,0	2,1	1,4

Mediankostnaden år 2013 är 323 kronor högre, omräknat i totalt för Ekerö skulle det motsvara 8,5 mkr. Fortsatt har Solna stad lägst kostnad per invånare, 32 232 kronor. Det är överlägset lägst kostnad och även lägre än året innan. Näst lägst kostnad även i år återfinns Kävlinge kommun med 39 729 kronor per invånare, vilket också är lägre än året innan. Om Ekerös verksamhetskostnader skulle vara i nivå med Kävlinges skulle nettokostnaden 2013 för Ekerö vara 7 781 kr lägre per invånare eller totalt 205 mkr. Det är ett belopp år 2013 motsvarande nästan sex gånger Kultur- och fritidsnämndens budget, nästan halva Socialnämndens budget eller nästan en tredjedel av Barn- och utbildningsnämndens budget.

Kostnaden i Ekerö har ökat med 2,2 procent, en mindre förändring än året innan. Förändringen är marginellt högre än den genomsnittliga förändringen i riket men högre än utvecklingen i snitt bland Stockholmskommunerna. Jämfört året innan har kostnaden per invånare ökat mest för området äldreomsorg och insatser för funktionsnedsättning. Därefter fritid och i förskoleverk-

samhet inklusive skolbarnsomsorg. Detta år har kostnaden per invånare för individ- och familjeomsorg minskat mest till skillnad mot året innan då här var den största ökningen.

Sen mätningen startade 2002 har Ekerö årligen tappat något i "ranking lägst kostnad kronor per invånare" men har sedan 2006 legat på en placering mellan 100 till 150 och därmed på den övre halvan strax över en median-placering bland alla landets kommuner. Vilken kostnadsnivå som är rimlig och varför vi har den placering vi har jämfört andra kommuner kan bara föras som ett spekulativt resonemang om. Möjliga orsaker är att målgruppen barn och ungdomar är relativt stor i kommunen. En annan möjlig bidragande orsak är utveckling av den successivt högre andelen äldre invånare med behov av kommunala tjänster. Över tid har en allt större del av Ekerös resurser styrts mot äldreomsorgen både i form av hemtjänst och med fler platser i särskilt boende. De extra satsningarna finansierat med tidigare års öronmärkta egna kapital har även bidragit till kostnadsutvecklingen. Kommande års mer omfattande investeringsprogram kommer att påverka verksamhetskostnadernas utveckling.

Beaktas i framtida analys ska göras att reavinster från försälda anläggningstillgångar redovisas i räkenskaperna som jämförelsestörande finansiella intäkt och därmed redovisar Ekerö högre verksamhetskostnad från och med 2014. Jämförelsen i den officiella statistiken med tidigare år blir inte helt relevant. Enligt våra finansiella rapporter visar verksamhetens nettokostnad att 2014 års kostnad per invånare ökar jämfört 2013 med cirka 4,0 procent. Det indikerar en fortsatt ganska hög prisutveckling i kostnad per invånare.

De övergripande ekonomiska jämförelsetalen finns också uppdelad på 9 olika huvudområden. Även här redovisas kostnaden i kronor per invånare. Det innebär att ingen hänsyn är tagen till den påverkan som ålderssammansättningen har på hur den totala kommunala kostnaden fördelas på olika verksamheter. Av det följer att Ekerö har höga kostnader för delområde Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg samt för Utbildning och hamnar långt ner på listan lägst kostnad per invånare. För äldreomsorg och personer med funktionsnedsättning ökar kostnaden per invånare för varje år och årligen halkar ned lite i placering jämfört resten av kommunsverige.

De övergripande ekonomiska jämförelsetalen finns också uppdelad på 9 olika huvudområden. Även här redovisas kostnaden i kronor per invånare. Det innebär att ingen hänsyn är tagen till den påverkan som ålderssammansättningen har på hur den totala kommunala kostnaden fördelas på olika verksamheter. Av det följer att Ekerö har höga kostnader för delområde Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg samt för Utbildning och hamnar långt ner på listan lägst kostnad per invånare. För äldreomsorg och personer med funktionsnedsättning ökar kostnaden per invånare för varje år och årligen halkar ned lite i placering jämfört resten av kommunsverige.

Kostnad jämfört förväntad kostnad enligt utjämningsystemet

För några verksamhetsområden finns möjligheter att presentera en indikation på om en kommun har högre eller lägre verksamhetskostnader än de som motiveras av den egna strukturen enligt det statliga utjämningsystemet.

Procentuell skillnad mellan redovisad kostnad och standardkostnad	År					
	2013	2012	2011	2010	2009	
- Barnomsorg	-2,7	-9,9	-10,9	-8,1	-4,5	
- Grundskola	-10,0	-8,0	-8,6	-4,8	-4,1	
- Gymnasieskola	-7,1	-8,3	-4,7	-1,5	3,4	
- Äldreomsorg	14,8	15,7	18,0	18,0	13,7	
- Individ och familjeomsorg	-5,9	3,5	-13,0	-2,8	11,5	

2012 gjordes en jämförelse med standardkostnad för att analysera Ekerös verksamhetskostnader 2011 med fokus på äldreomsorgen. Slutsatsen var att Ekerös kostnad för kärnverksamheter-

na då var 12 mkr lägre än vad som kan förväntas enligt standardkostnaden i kostnadsutjämningsen.

Inom äldreomsorgen "stack" Ekerö ut negativt ekonomiskt i jämförelsen. De redovisade kostnaderna var 24 mkr högre än vad som var motiverat av strukturen. Avvikelsen kunde hänföras till verksamheten särskilt boende. I 2012 och 2013 års utfall har skillnaden minskat något för äldreomsorgen, men inte i den omfattning, att utredningens slutsats ska omprövas. I redovisningen för individ- och familjeomsorgen kan konstateras att resultaten varierat stort mellan åren. Nämndkontor social och ekonomienheten kom därefter att fördjupa befintlig utredning genom att ånyo säkerställa bakomliggande inrapporterade uppgifter. Slutsatsen av 2013 års nyckeltal är att de vidtagna mindre förändringarna i redovisningen inte avgörande kom att påverka 2013 års statistik. Därmed bör slutsatserna i gjord rapport accepteras alternativt konstateras att det finns förutsättningar i Ekerö som kostnadsutjämningsystemet inte fångar upp.

Barnomsorg och Grundskola har lägre kostnad än standardkostnad. Den nivån har funnits i alla år. Det är vanligen så i storstadsområden och särskilt i Stockholms län. Gymnasieskolan har de fyra senaste åren lägre kostnad än standardkostnad. Avvikelsen brukar variera från år till år - ibland högre och ibland lägre. Troligen beror det på hur val till gymnasieutbildning är årligen. Den flera år minskade målgruppen borde inte slå igenom men möjligen kan avsaknaden av egen gymnasieskola ändå slå igenom när elevkullarna minskar?

Den procentuella skillnaden mellan redovisad kostnad och standardkostnad är en indikation på om kommunen har en högre eller lägre kostnad än de som motiveras av den egna strukturen enligt det statliga kostnadsutjämningsystemet. En positiv avvikelse betyder att kommunen har en kostnadsnivå som är högre än vad strukturen motiverar. En negativ avvikelse betyder att kommunen har en kostnadsnivå som är lägre än vad strukturen motiverar. Avvikelser kan bero på att kommunen bedriver verksamheten på en annan ambitionsnivå eller effektivitetsnivå än riksgenomsnittet. De kan också bero på strukturella faktorer som inte beaktas i utjämningsen.

I och med förändringen av delmodellerna i kostnadsutjämningsystemet från 2014 kommer även jämförelsen med standardkostnaden att förändras.